

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ  
СПРАВ**

**Кафедра конституційного і міжнародного права факультету № 4**

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

**навчальної дисципліни**

**«Конституційне право»**

**обов'язкових компонент освітньо-професійної програми  
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

**081 Право (Поліцейські)**

**Харків 2023**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Науково-методичною радою  
Харківського національного  
університету внутрішніх справ  
Протокол від 30.08.2023 № 7

**СХВАЛЕНО**

Вченою радою факультету № 4  
Протокол від 16.08.2023 № 8

**ПОГОДЖЕНО**

Секцією Науково-методичної ради  
ХНУВС з юридичних дисциплін  
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС (протокол від 10.08.2023 № 15).

**Розробники:**

1. Завідувач кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС, к.ю.н., доцент Гудзь Т. І.
2. Професор кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4 ХНУВС, д.ю.н., професор Бакумов О. С.

**Рецензенти:**

1. Декан юридичного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, д.ю.н., професор Серьогін В. О.
2. Завідувач кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор Салманова О. Ю.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5 Загальна кількість годин – 150 Кількість тем – 21	08 Право 081 Право; перший (бакалаврський)	Навчальний курс – 1, 2 Семестр – 2, 3 Види контролю: тематична контрольна робота, залік, екзамен
<b>Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:</b>		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 30; Семінарські заняття – 44; Самостійна робота – 76; Індивідуальні завдання: Реферат – II, III семестр.		

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Конституційне право» є формування у здобувачів вищої освіти вміння правильно оцінювати конкретні конституційно-правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне конституційне законодавство. Оволодіння здобувачами вищої освіти стійкими знаннями про світовий досвід конституційного розвитку, що забезпечує порівняльний аналіз конституційно-правових інститутів зарубіжних країн.

Дисципліна передбачає послідовний і систематичний розгляд основних проблем у діяльності окремих органів державної влади, місцевого самоврядування. Досягнення мети здійснюється в процесі викладання навчальної дисципліни через вирішення конкретних завдань.

**Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право» є формування у курсантів як майбутніх працівників поліції знань, умінь і навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам основних посад працівників Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України та завданням, які ставляться перед поліцією на конкретному етапі розвитку українського суспільства. Ознайомити здобувачів вищої освіти з основами конституційного права, навчити їх самостійно користуватись конституційно-правовими актами, розуміти роль і значення конституційних термінів та інститутів, вміло застосовувати норми даної галузі у власній політико-правовій практиці.

### Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліна «Конституційне право» вивчається на денній формі навчання – на першому та другому курсах та має структурно-логічні зв'язки з

предметами «Теорія держави і права», «Історія держави та права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Судові та правоохоронні органи України» тощо.

**Очікувані результати навчання:** в результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

**знати:**

- основні етапи еволюції та тенденції розвитку конституційного права;
- предмет і метод конституційно-правового регулювання;
- основні джерела конституційного права;
- основні конституційно-правові дефініції та класифікації;
- сутність і зміст засад конституційного ладу сучасних країн;
- основи правового статусу особи та інститутів громадянського суспільства, конституційні форми безпосередньої демократії;
- основи побудови і функціонування системи державних органів влади, механізму конституційного судочинства;
- основи територіальної організації влади;

**вміти:**

- будувати професійну діяльність і стосунки з оточуючими на конституційних принципах (державний суверенітет, верховенство права, законність, пріоритет прав людини тощо);
- здійснювати конституційно-правову кваліфікацію подій і явищ, що відбуваються у різних сферах суспільного життя;
- оцінювати власні вчинки та вчинки колег-професіоналів із точки зору відповідності приписам конституційного законодавства України;
- аналізувати зміст конституційно-правових актів, що застосовуються в процесі професійної діяльності;
- оцінювати з точки зору конституційного права події та явища суспільно-політичного життя, про які повідомляється в медіа;
- організовувати професійну діяльність відповідно до конституційно-правових норм;
- обґрунтовувати власну позицію з точки зору конституційного права.

**Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:**

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності	
<b>Загальні компетентності (ЗК)</b>	ЗК.1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК.3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК.7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

	ЗК.10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК.11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК.12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
	ЗК.13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
<b>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</b>	СК1.	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння правничої професії та її ролі у суспільстві.
	СК2.	Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
	СК3.	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
	СК8.	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
	СК12.	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати такі результати навчання:

	РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
	РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

### **3. Програма навчальної дисципліни**

#### **Тема № 1. Конституційне право як галузь права, наука, навчальна дисципліна.**

Конституційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна. Місце та роль конституційного права у національних системах права.

Поняття конституційного права України як галузі права. Місце і роль конституційного права в національній системі права України. Предмет і метод конституційно-правового регулювання в Україні.

Система конституційного права України та її складові. Принципи конституційного права. Інститути конституційного права: поняття, види. Норми конституційного права та їх специфіка. Класифікація конституційно-правових норм.

Поняття конституційно-правових відносин, їх особливості і види. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види.

Джерела конституційного права України як галузі права. Конституція України як основне джерело конституційного права України.

#### **Тема № 2. Конституція як основний закон суспільства і держави.**

Поняття і сутність конституції. Юридична і фактична конституція. Предмет регулювання конституції. Конституція як суспільна цінність і головне джерело конституційного права. Юридичні властивості конституції. Функції конституції. Класифікація конституцій.

Історія українського конституціоналізму. Конституційний процес в незалежній Україні.

Юридична характеристика чинної Конституції України. Поняття та юридичні властивості Конституції України як Основного Закону держави. Зміст та структура Конституції України.

Реалізація Конституції України. Механізм реалізації конституційних норм. Дотримання, виконання, використання, застосування конституційних норм. Порядок внесення змін до Конституції України 1996 р.

Політична та конституційна реформи в Україні на сучасному етапі.

#### **Тема № 3. Засади конституційного ладу сучасної держави.**

Поняття конституційного ладу та державного суверенітету. Ознаки конституційного ладу. Співвідношення між конституційним і суспільним ладом. Закріплення конституційного ладу в законодавстві. Верховенство права – основоположний принцип діяльності держави та державних органів.

Основні засади конституційного ладу.

Конституційно-правові аспекти політичної системи. Держава як головний суб'єкт політичної системи. Конституційно-правовий статус громадських

формувань у зарубіжних країнах. Партиїні системи зарубіжних країн. Інституціоналізація політичних партій.

Право на об'єднання як політичне право громадян України. Поняття, ознаки та види громадських формувань в Україні. Обмеження на створення та діяльність громадських формувань в Україні. Членство у громадських формуваннях. Конституційно-правовий статус політичних партій, громадських об'єднань та релігійних організацій в Україні. Державний контроль і нагляд за діяльністю громадських формувань в Україні. Відповідальність громадських формувань, їхніх засновників та учасників.

Економічна система та її конституційно-правове регулювання. Форми власності у зарубіжних країнах.

Конституційно-правові принципи соціальної політики держави та їх реалізація. Конституційно-правові основи духовно-культурних відносин. Конституційно-правові аспекти взаємовідносин між державою і церквою.

Поняття та ознаки засад конституційного ладу України. Система та зміст принципів, що становлять засади конституційного ладу України.

Політична система України та її конституційно-правове регулювання. Економічна система України та її конституційно-правове закріплення. Конституційно-правові принципи соціальної політики держави та їх реалізація. Конституційно-правові основи духовно-культурних відносин.

Поняття воєнного та надзвичайного станів. Захист конституційного ладу України в умовах воєнного стану.

#### **Тема № 4. Конституційно-правове закріплення державних символів України.**

Поняття і види державних символів. Порядок розробки і затвердження державних символів України. Державні символи України: Державний Герб, Державний Прапор, Державний Гімн. Опис державних символів України та порядок їх використання.

Обов'язок поважати державні символи України.

Відповідальність за наругу над державними символами України.

#### **Тема № 5. Конституційні засади громадянського суспільства.**

Еволюція ідеї громадянського суспільства. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Визначення сутності громадянського суспільства. Структура та функції громадянського суспільства.

Інститути громадянського суспільства. Держава та об'єднання громадян (асоціації, громадські організації, конгреси, рухи, спілки, фонди, тощо). Взаємодія держави і політичних партій: проблеми удосконалення. Релігійні організації і держава: організаційно-правова взаємодія.

Конституційні передумови становлення громадянського суспільства в Україні.

## **Тема № 6. Основи конституційно-правового статусу особи у сучасних державах.**

Конституційно-правовий статус людини і громадянина: поняття, структура (елементи). Основні та додаткові елементи правового статусу особи. Види конституційно-правового статусу особи. Загальний, спеціальний та індивідуальний правовий статус.

Міжнародні стандарти прав людини: поняття та види. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Міжнародні механізми захисту прав людини. Європейський суд з прав людини як міжнародна гарантія забезпечення основоположних прав людини.

Основні (конституційні) права і свободи: поняття, ознаки, види. Еволюція конституційних прав і свобод. Природа основоположних прав людини, їх загальна характеристика. Зміст права людини на життя та на повагу до її гідності, їх забезпечення. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність. Право на приватність. Забезпечення права громадян на мирні зібрання. Відповідальність за порушення прав людини.

Поняття катування, жорстокого та нелюдського або такого, що принижує гідність поводження.

Національні та міжнародні стандарти щодо свободи від катувань. Мінімальний рівень жорстокості згідно з Конвенцією проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Принципи законності ЄСПЛ. Рішення ЄСПЛ.

Поняття, ознаки та класифікація основних обов'язків (за характером зв'язку особи і держави; за сферами життєдіяльності особи; за функціональною спрямованістю тощо). Основні права та свободи людини та громадянина, що закріплені в Конституції України.

Гарантії реалізації основних прав і свобод людини та громадянина в Україні: поняття та види. Загальні (загальноспеціальні) та спеціальні (юридичні) гарантії. Загальносоціальні гарантії (політичні, економічні, соціальні, духовно-культурні). Юридичні гарантії (матеріально-правові та процесуально-правові). Інституційні гарантії реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Відповідальність особи. Права людини в умовах воєнного стану.

Поняття та ознаки громадянства. Принципи громадянства. Набуття і припинення громадянства. Поняття та види категорій осіб, які не є громадянами (підданими) держави. Принципи правового статусу осіб, які не є громадянами (підданими) держави. Особливості правового статусу біженців.

Принципи громадянства України. Категорії осіб, що належать до громадянства України. Документи, які засвідчують належність до громадянства України. Громадянство України: порядок набуття та порядок його припинення. Система органів, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, їх компетенція. Процедури з питань громадянства України.

Конституційно-правовий статус іноземців, біженців та осіб без громадянства. Відповідальність іноземців в Україні.



## **Тема № 7. Основи конституційно-правового статусу національних меншин у сучасних державах.**

Титульна нація і національні меншини в сучасних державах. Національно-культурна та національно-територіальна автономії: поняття, зміст, відмінності. Права та свободи національних меншин.

Правовий статус мов у сучасних державах.

«Національне питання» в Україні. Поняття національності та критерії її визначення. Конституційно-правовий статус титульної нації та національних меншин в Україні. Права національних меншин та гарантії їх реалізації.

Статус мов в Україні. Українська мова як державна мова в Україні.

## **Тема № 8. Гендерна рівність як основа демократичного суспільства.**

Поняття гендеру. Розмежування понять «стать» і «гендер». Складові гендерної ідентичності. Поняття гендерної рівності. Гендерна рівність як складова загального принципу рівності прав людини. Гендерна дискримінація та її форми. Соціальні передумови гендерної дискримінації. Гендерна асиметрія.

Вплив форми правління і політичного режиму на соціальну рівність чоловіка і жінки у зарубіжних країнах. Гендерні квоти як спосіб подолання гендерної нерівності у демократичному суспільстві.

Політика гендерної рівності в Україні. Правові засади забезпечення рівних можливостей жінок та чоловіків. Система державних гарантій гендерної рівності в Україні. Гендерно-правова експертиза у роботі Верховної Ради України та її комітетів.

Принцип гендерної рівності в правоохоронних органах України.

## **Тема № 9. Конституційно-правовий статус медіа в Україні.**

Поняття інформації. Інформаційна політика в Україні.

Види та галузі інформації. Джерела інформації. Інформаційна діяльність. Режим доступу до інформації.

Порядок створення та діяльності медіа в Україні. Конституційно-правовий статус медіа в Україні.

Правовий статус редакції та журналіста. Взаємовідносини між державою та медіа. Відповідальність медіа.

## **Тема № 10. Форми безпосередньої демократії.**

Поняття та сутність безпосередньої демократії. Конституційні форми безпосередньої демократії.

Поняття і види виборів в Україні, їх конституційно-правове регулювання. Соціальні функції виборів. Періодичність виборів. Виборче законодавство України.

Поняття виборчого права. Виборче право в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Активне і пасивне виборче право. Поняття та види принципів виборчого права. Загальне виборче право. Право вільно брати участь у виборах та обов'язковий вотум. Абсентеїзм. Рівне виборче право. Таємне

голосування. Безпосереднє та опосередковане виборче право. Виборчі цензи в Україні.

Поняття та види виборчих систем. Мажоритарна система відносної більшості. Мажоритарна система абсолютної більшості. Мажоритарна система кваліфікованої більшості. Переваги та недоліки мажоритарної виборчої системи.

Система пропорційного представництва політичних партій. Розподіл мандатів у списку. Виборча квота і «загороджувальний бар'єр» при застосуванні пропорційної виборчої системи. Об'єднання списків. Змішані системи.

Виборчі комісії в Україні, їх система, порядок формування та повноваження. Загальна характеристика виборчого процесу в Україні, його основні принципи та стадії. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.

Роль Національної поліції у забезпеченні законності та громадського порядку під час підготовки і проведення виборів.

Поняття та соціальна роль референдуму. Ознаки і види референдумів. Предмет референдуму. Порядок підготовки і проведення референдуму в Україні, його основні стадії. Матеріально-фінансове забезпечення референдуму. Порядок формування та повноваження органів з підготовки і проведення референдуму. Порядок голосування на референдумі та визначення його результатів. Юридичні наслідки проведення референдуму. Консультативний референдум (дорадче опитування громадян).

Нетипові (додаткові) форми безпосередньої демократії.

## **Тема № 11. Форма сучасних держав.**

Форма держави: поняття, сутність. Співвідношення змісту і форми держави. Різноманітність форм сучасних зарубіжних країн та їх причини. Поєднання принципів розподілу влад, верховенства парламенту, механізм стримувань і противаг.

Поняття та елементи форми правління. Основні моделі республіканської та монархічної форм правління у зарубіжних країнах. Нетипові форми правління. Особливості форми правління в Україні.

Поняття політичного режиму і його види. Фактори, що впливають на встановлення політичного режиму і його еволюцію. Вплив політичного режиму на форму територіального устрою. Демократичний режим і його ознаки. Різновиди демократичного політичного режиму. Авторитарний політичний режим і його різновиди.

Поняття територіального устрою і його значення для соціального управління. Фактори, що зумовлюють територіальний устрій держави.

Унітарна форма територіального устрою та її різновиди. Автономія та її різновиди.

Федерація та її різновиди. Сецесія. Розподіл компетенції між федерацією та її суб'єктами. Система органів влади суб'єктів федерації.

Територіальний устрій України. Україна як унітарна держава. Державний та адміністративно-територіальний устрій України. Принципи адміністративно-

територіального устрою України. Види адміністративно-територіальних одиниць. Автономія в Україні. Особливості конституційно-правового статусу міст Києва і Севастополя у складі України.

Адміністративно-територіальна реформа в Україні.

### **Тема № 12. Система органів державної влади у сучасних країнах.**

Поняття та ознаки органів державної влади. Сучасні моделі систем державних органів: централізовано-сегментна, моноцефальна і монотеократична.

Види органів державної влади. Законодавчі, виконавчі та судові органи. Державні органи, що не належать до системи поділу влади. Принципи організації та діяльності органів державної влади у зарубіжних країнах. Конституційне закріплення повноважень вищих органів державної влади.

Поняття органу державної влади України та його конституційний статус. Принципи організації і діяльності державних органів. Конституційна система органів державної влади в Україні.

### **Тема № 13. Глава держави у сучасних країнах.**

Поняття, основні ознаки, різновиди глави держави. Місце глави держави в системі вищих органів державної влади.

Правове становище глави держави при різних формах правління. Одноособовий і колегіальний глава держави в зарубіжних країнах.

Монарх. Роль та повноваження монарха в парламентарних, дуалістичних і абсолютних монархіях. Монарша прерогатива. Порядок престолонаслідування. Державні регалії. Цивільний лист. Інститут регентства. Найбільш поширені моделі монархії в сучасному світі.

Президент республіки. Правове становище президента та способи заміщення посади. Термін повноважень глави держави. Довічні президенти.

Відповідальність президента. Дострокове звільнення з посади (відставка, імпічмент). Особливості процедури імпічменту в різних країнах.

Компетенція глави держави. Надзвичайні повноваження глави держави.

Місце і роль Президента України в системі вищих органів держави. Президент України як гарант державного суверенітету. Порядок обрання та вступу на посаду Президента України. Символи президентської влади. Функції та компетенція Президента України. Повноваження глави Української держави в умовах воєнного стану. Акти Президента України. Гарантії діяльності Президента України. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

Система допоміжних органів при Президентіві України. Рада національної безпеки і оборони України – координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президентіві України. Офіс Президента України.

## **Тема № 14. Парламент у сучасних державах.**

Поняття та види парламентів. Соціальне призначення і політична роль парламенту. Порядок формування парламенту та його структура. Правовий статус керівництва парламенту та його органів. Функції та компетенція парламенту. Компетенція парламентів, загальна характеристика. Класифікація парламентів за обсягом компетенції. Парламенти з обмеженою компетенцією (США, Франція) та необмеженою (Велика Британія). Повноваження парламенту. Форми парламентського контролю за діяльністю уряду.

Порядок роботи парламенту: сесії й загальні парламентські процедури. Звичайні та надзвичайні сесії.

Законодавчий процес. Законодавча ініціатива. Обговорення законопроекту, порядок внесення поправок. Види голосування. Особливості розгляду законопроектів у двопалатних парламентах. Системи подолання колізій між палатами в законодавчому процесі. Прийняття закону. Санкціонування, промульгація та публікування закону.

Статус парламентарів. Юридична природа мандата. Лобізм. Права та обов'язки парламентарів. Парламентський імунітет та індемнітет. Об'єднання парламентарів.

Парламент – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Порядок формування Верховної Ради України та її структура. Правовий статус керівництва Верховної Ради України та її органів. Функції та компетенція Верховної Ради України. Законодавчий процес в Україні та його основні стадії. Форми парламентського контролю за діяльністю уряду. Акти Верховної Ради України. Функціонування українського парламенту в умовах війни.

Правовий статус народних депутатів України. Особливості мандату народних депутатів України. Несумісність депутатського мандату з іншими видами діяльності. Права та обов'язки народних депутатів України. Основні гарантії депутатської діяльності. Підстави і порядок дострокового припинення депутатських повноважень.

Конституційно-правовий статус Рахункової палати. Особливості правового статусу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Діяльність омбудсмана в умовах російсько-української війни.

## **Тема № 15. Уряд у сучасних державах.**

Система органів виконавчої влади.

Уряд як вищий орган в системі органів виконавчої влади. Соціальне призначення та політико-правова роль уряду. Порядок формування уряду та його взаємовідносини з главою держави і парламентом за різних форм правління. Однопартійний і коаліційний уряд. Уряд меншості. Інші види уряду.

Функції та компетенція уряду. Порядок роботи уряду. Відповідальність уряду.

Кабінет Міністрів України – Уряд – як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Порядок формування Кабінету Міністрів України та його взаємовідносини з Президентом і Верховною Радою України. Функції та

компетенція Кабінету Міністрів України. Розподіл повноважень між членами Уряду. Взаємовідносини Кабінету Міністрів України з центральними та місцевими органами виконавчої влади. Порядок роботи Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України. Парламентська відповідальність Уряду.

Особливості діяльності Уряду України в умовах воєнного стану. Додаткові повноваження Кабінету Міністрів України для ухвалення швидких рішень нагального характеру в умовах воєнного стану у різних сферах: національної безпеки та обороноздатності; боротьби із злочинністю; громадської безпеки, безпеки державного кордону, міграції; цифрової трансформації та інформаційної безпеки; правової політики, законності, забезпечення прав і свобод людини та громадянина тощо. Розгляд невідкладних питань забезпечення обороноздатності держави, відсічі збройної агресії проти України, запобігання гуманітарній катастрофі, інші питання, пов'язані з ліквідацією або мінімізацією загрози життю чи здоров'ю населення. Прийняття в окремих випадках рішення про відсторонення міністра від виконання обов'язків до припинення чи скасування воєнного стану та покладення на відповідний період виконання обов'язків міністра на іншу особу тощо.

## **Тема № 16. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади в Україні.**

Поняття і види центральних органів виконавчої влади. Загальна система центральних органів виконавчої влади в Україні. Принципи діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Порядок створення, реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади. Структура центральних органів виконавчої влади. Особливості правового статусу колегій центральних органів виконавчої влади.

Функції та компетенція центральних органів виконавчої влади. Акти центральних органів виконавчої влади. Особливості роботи міністерств в умовах воєнного стану в Україні.

Відповідальність посадових осіб міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.

## **Тема № 17. Судова влада у сучасних державах.**

Поняття судової влади і правосуддя. Органи судової влади. Принципи організації та діяльності судової системи.

«Гілки» судової влади. Суди загальної юрисдикції та їх спеціалізація. Місцеві та апеляційні суди, вищий суд в системі судів загальної юрисдикції. Спеціалізовані суди та вищі спеціалізовані суди. Форми реалізації судової влади.

Конституційно-правовий статус суддів. Порядок призначення суддів та припинення їх повноважень. Права та обов'язки суддів. Гарантії незалежності суддів. Юридична відповідальність суддів.

Засади організації судової влади в Україні. Загальна характеристика судової системи України. Універсальна юрисдикція судів. Судочинство в

Україні. Засади здійснення правосуддя в Україні. Конституційні принципи судочинства. Участь професійних суддів та присяжних у здійсненні правосуддя. Судоустрій в Україні. «Гілки судової влади». Порядок утворення судів. З'їзд суддів України. Вища рада правосуддя. Кваліфікаційні комісії суддів.

Особливості здійснення судочинства в умовах воєнного стану в Україні. Зміна територіальної підсудності судових справ. Дистанційна участь в судовому засіданні. Право учасників справи отримувати інформацію у справі: альтернативні способи. Пропуск процесуальних строків.

Конституційно-правовий статус суддів судів загальної юрисдикції. Принципи правового статусу суддів. Порядок призначення судді на посаду. Права та обов'язки судді.

### **Тема № 18. Конституційний контроль у практиці сучасних держав.**

Поняття конституційного контролю та конституційного нагляду. Види конституційного контролю. Моделі конституційного контролю.

Конституційний Суд України: місце і роль в системі вищих органів державної влади України. Принципи діяльності Конституційного Суду України. Порядок формування та структура Конституційного Суду (Велика палата, сенати, колегії).

Функції та компетенція Конституційного Суду України. Категорії справ, що розглядаються Конституційним Судом України.

Конституційне провадження. Форми звернень до Конституційного Суду України: конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга. Суб'єкти права на звернення до Конституційного Суду України. Стадії конституційного провадження.

Акти Конституційного Суду України. Юридична сила рішень та висновків Конституційного Суду України. Верховенство рішень Конституційного Суду України як гарантія їх виконання. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень Конституційного Суду України.

Конституційний Суд України в умовах воєнного стану.

Правовий статус суддів Конституційного Суду України. Порядок призначення суддів Конституційного Суду на посаду. Припинення повноважень судді Конституційного Суду України. Звільнення судді Конституційного Суду з посади.

Гарантії діяльності суддів Конституційного Суду.

### **Тема № 19. Правоохоронні органи сучасних держав.**

Поняття та види правоохоронних органів, їх конституційно-правовий статус.

Поліція (міліція): поняття та види. Функції та повноваження поліції (міліції) у зарубіжних країнах.

Прокуратура в системі правоохоронних органів зарубіжних країн.

Конституційно-правові засади організації та діяльності правоохоронних органів України. Система правоохоронних органів України.

Правовий статус Національної поліції України: функції, завдання, повноваження. Конституційно-правовий статус органів прокуратури в Україні. Служба безпеки України. Національне антикорупційне бюро України. Органи охорони державного кордону.

## **Тема № 20. Роль Національної поліції у забезпеченні конституційних прав і свобод громадян України.**

Основні права та свободи громадян як об'єкт діяльності поліції. Завдання та функції Національної поліції щодо забезпечення основних прав і свобод громадян. Форми та методи діяльності поліції щодо забезпечення основних прав і свобод громадян.

Національна поліція в умовах воєнного стану. Зміни до Закону України «Про Національну поліцію», які будуть діяти тимчасово, на період дії воєнного стану, забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі та стримування збройної агресії РФ та/або інших держав проти України та 60 днів після цього. Повноваження поліції в умовах російсько-української війни.

Дотримання Національною поліцією міжнародних стандартів щодо юридичного забезпечення основних прав і свобод людини та громадянина в Україні.

Проблеми вдосконалення та розвитку Національної поліції в аспекті забезпечення основних прав і свобод громадян України.

## **Тема № 21. Територіальна організація публічної влади у сучасних державах.**

Поняття та сутність територіальної організації публічної влади. Основні риси територіальної організації публічної влади в унітарних державах. Особливості здійснення влади в автономних утвореннях. Основні риси територіальної організації публічної влади у федеративних державах. Системи здійснення публічної влади на місцях.

Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій в Україні. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. Взаємодія місцевих державних адміністрацій з органами виконавчої влади вищого рівня та місцевим самоврядуванням в Україні.

Військово-цивільні адміністрації: статус і призначення. Організація, повноваження і порядок діяльності військово-цивільних адміністрацій.

Поняття місцевого самоврядування, його соціальне призначення і політична роль. Основні концепції місцевого самоврядування. Загальні принципи місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.

Система та порядок формування органів місцевого самоврядування. Основи правового статусу представницьких органів місцевого самоврядування. Основи правового статусу виконавчих органів місцевого самоврядування.

Функціонування місцевого самоврядування в Україні в період воєнного стану. Здійснення повноважень органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, спрощення процедури прийняття кадрових рішень щодо посад в органах місцевого самоврядування, посад керівників суб'єктів комунального сектору економіки. Співпраця органів місцевого самоврядування з військовим командуванням та військовими адміністраціями.

Конституційно-правовий статус місцевих рад в Україні. Статус депутатів місцевих рад. Конституційно-правовий статус виконавчих органів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів в Україні. Служба в органах місцевого самоврядування в умовах війни.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

##### 4.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Контрольні роботи	Самостійна робота	
	2 семестр						
Тема № 1. Конституційне право як галузь права, наука, навчальна дисципліна.	8	2	2	-	-	4	Тематична контрольна робота
Тема № 2. Конституція як основний закон суспільства і держави.	8	2	2	-	-	4	
Тема № 3. Засади конституційного ладу сучасної держави.	10	2	4	-	-	4	
Тема № 4. Конституційно-правове закріплення державних символів України.	3	-	-	-	-	3	
Тема № 5. Конституційні засади громадянського суспільства.	4	-	-	-	-	4	
Тема № 6. Основи конституційно-правового статусу особи у сучасних державах.	11	2	6	-	-	3	
Тема № 7. Основи конституційно-правового статусу національних меншин у сучасних державах.	5	-	-	-	-	5	
Тема № 8. Гендерна рівність як основа демократичного суспільства.	7	2	2	-	-	3	



Тема № 9. Конституційно-правовий статус медіа в Україні	5	-	-	-	-	5	
Тема № 10. Форми безпосередньої демократії.	8	2	2	-	-	4	
Тема № 11. Форма сучасних держав.	6	-	-	-	-	6	
<b>Всього за семестр</b>	<b>75</b>	<b>12</b>	<b>18</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>45</b>	<b>Залік</b>
	<b>3 семестр</b>						
Тема № 12. Система органів державної влади у сучасних країнах.	5	-	2	-	-	3	<b>Тематична контрольна робота</b>
Тема № 13. Глава держави у сучасних країнах.	9	4	4	-	-	3	
Тема № 14. Парламент у сучасних державах.	9	4	4	-	-	3	
Тема № 15. Уряд у сучасних державах.	9	2	4	-	-	3	
Тема № 16. Центральні органи виконавчої влади в Україні	5	-	2	-	-	3	
Тема № 17. Судова влада у сучасних державах.	7	2	2	-	-	3	
Тема № 18. Конституційний контроль у практиці сучасних держав.	7	2	2	-	-	3	
Тема № 19. Правоохоронні органи сучасних держав.	3	-	-	-	-	3	
Тема № 20. Роль Національної поліції у забезпеченні конституційних прав і свобод громадян України.	5	-	2	-	-	3	
Тема № 21. Територіальна організація публічної влади у сучасних державах.	12	4	4	-	-	4	
<b>Всього за семестр</b>	<b>75</b>	<b>18</b>	<b>26</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>31</b>	<b>Екзамен</b>
<b>Всього</b>	<b>150</b>	<b>30</b>	<b>44</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>76</b>	

#### 4.2. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
	<b>Тема № 1. Конституційне право як галузь права, наука, навчальна дисципліна.</b>		
	1. Місце та роль конституційного права у національних системах права. 2. Структура предмету галузі конституційного права. 3. Метод галузі конституційного права. 4. Генеральні інститути як елемент системи конституційного права. 5. Система конституційного права зарубіжних країн. 6. Особливості структури конституційно-правових	<b>Основна:</b> 1, 66-72, 75, 77, 78 <b>Додаткова:</b> 143, 258, 259, 260, 261, 262, 280, 282	

	норм. 7. Ознаки джерел конституційного права.	
	<b>Тема № 2. Конституція основний закон суспільства і держави.</b>	
	1. Поняття і сутність конституції. 2. Предмет регулювання конституції. 3. Конституція як суспільна цінність і головне джерело конституційного права. 4. Форма і структура конституцій. 5. Політичні та конституційні реформи у провідних країнах світу на сучасному етапі. 6. Конституційний процес в Україні. 7. Основні напрями здійснення конституційної реформи в Україні.	<b>Основна:</b> 1, 2, 4, 66-71, 75, 77, 78 <b>Додаткова:</b> 6, 68, 80, 138, 143, 169, 181, 187, 268, 269, 281, 290
	<b>Тема № 3. Засади конституційного ладу сучасної держави.</b>	
	1. Закріплення конституційного ладу в законодавстві. 2. Ознаки і зміст конституційного ладу в Україні. 3. Конституційно-правові аспекти політичної системи. 4. Партиї системи зарубіжних країн. 5. Конституційно-правовий статус громадських формувань в Україні. 6. Конституційні засади економічної системи України. 7. Структурні елементи економічної системи у сучасних країнах. 8. Конституційні принципи соціальних відносин у зарубіжних країнах. 9. Закріплення в конституціях соціальних і духовних основ суспільного ладу. 10. Основні засади конституційного ладу України. 11. Гарантії захисту конституційного ладу України. 12. Суб'єкти охорони та захисту конституційного ладу України.	<b>Основна:</b> 1-4, 16, 36, 40, 47, 66-71, 75, 77, 78 <b>Додаткова:</b> 10, 18, 21, 25, 30, 32, 47, 51, 69, 70, 72, 114, 123, 127, 133, 143, 154, 155, 160, 162, 163, 164, 182, 203, 205, 207, 216, 223, 241, 249, 252, 288, 293, 310, 315
	<b>Тема № 4. Конституційно-правове закріплення державних символів України.</b>	
	1. Поняття і види державних символів. 2. Порядок розробки і затвердження державних символів України. Державні символи України: Державний Герб, Державний Прапор, Державний Гімн. 3. Опис державних символів України та порядок їх використання. 4. Обов'язок поважати державні символи України. 5. Відповідальність за наругу над державними символами України.	<b>Основна:</b> 1, 2, 66-71, 75, 77, 78 <b>Додаткова:</b> 25, 65, 118, 156
	<b>Тема № 5. Конституційні засади громадянського суспільства.</b>	
	1. Визначення сутності громадянського суспільства. 2. Структура та функції громадянського суспільства. 3. Взаємодія держави і політичних партій: проблеми удосконалення. 4. Релігійні організації і держава: організаційно-правова взаємодія.	<b>Основна:</b> 1, 66-71, 75, 77, 78 <b>Додаткова:</b> 33, 123, 193, 288

	5. Формування основ громадянського суспільства в Україні.	
	<b>Тема № 6. Основи конституційно-правового статусу особи у сучасних державах.</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Проблема прав людини в конституційно-правовій теорії та практиці.</li> <li>2. Міжнародно-правові стандарти у галузі прав людини.</li> <li>3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.</li> <li>4. Міжнародні механізми захисту прав людини.</li> <li>5. Європейський суд з прав людини як міжнародна гарантія забезпечення основоположних прав людини.</li> <li>6. Права та свободи людини: співвідношення понять.</li> <li>7. Особливості реалізації основних прав людини жінками.</li> <li>8. Підстави обмеження прав людини державою.</li> <li>9. Інституційні гарантії реалізації основних прав і свобод особи.</li> <li>10. Реалізація прав дитини в сучасних умовах.</li> <li>11. Спеціальні принципи громадянства.</li> <li>12. Система органів, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, їх компетенція.</li> <li>13. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні.</li> <li>14. Підстави втрати статусу біженця в Україні.</li> <li>15. Захист прав, свобод та законних інтересів людей з інвалідністю в поліцейській діяльності та етика спілкування з ними.</li> </ol>	<p><b>Основна:</b> 1, 6, 9, 14, 22, 23, 24, 25, 28, 41, 42, 59, 60, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 4, 5, 28, 36, 38, 59, 73, 74, 77, 80, 88, 89, 102, 121, 125, 128, 135, 143, 145, 150, 157, 158, 168, 201, 211, 212, 223, 225, 226, 227, 229, 231, 232, 236, 238, 239, 253, 257, 264, 265, 276, 278, 303, 314, 321</p>
	<b>Тема № 7. Основи конституційно-правового статусу національних меншин у сучасних державах.</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Державна етнонаціональна політика: напрямки здійснення.</li> <li>2. Декларація прав національностей України: загальна характеристика.</li> <li>3. Правове регулювання національно-культурної автономії.</li> <li>4. Проблеми правового регулювання статусу державної мови в Україні.</li> <li>5. Спеціальні права національних меншин в Україні.</li> <li>6. Мови національних меншин в Україні.</li> </ol>	<p><b>Основна:</b> 1, 3, 4, 9, 26, 38, 54, 57, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 45, 79, 122, 149, 151, 193, 196, 274</p>
	<b>Тема № 8. Гендерна рівність як основа демократичного суспільства.</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Маскулінність, фемінність та андрогенність як складові гендерної ідентичності.</li> <li>2. Гендерна асиметрія.</li> <li>3. Сексизм як один із видів дискримінації.</li> <li>4. Принцип гендерної рівності в органах внутрішніх справ України.</li> <li>5. Гендерне квотування як спосіб забезпечення принципу рівності.</li> </ol>	<p><b>Основна:</b> 1, 9, 25, 27, 28, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 53, 54, 57, 60, 101, 103, 112, 143, 153, 175, 278, 321</p>
	<b>Тема № 9. Конституційно-правовий статус медіа в Україні.</b>	

	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Інформаційна політика в Україні.</li> <li>2. Відповідальність за порушення свободи діяльності друкованих медіа.</li> <li>3. Право людини на свободу інформації.</li> <li>4. Критерії віднесення інформації до таємної, порядок її обігу та захисту.</li> <li>5. Цензура як порушення права на свободу інформації.</li> <li>6. Право на доступ до інформації в мережі Інтернет.</li> <li>7. Соціальні мережі як спосіб обміну інформацією.</li> </ol>	<p><b>Основна:</b> 1, 19, 21, 28, 29, 33, 66-71, 75, 78</p> <p><b>Додаткова:</b> 37, 41, 71, 111, 119, 121, 196, 313, 316</p>
	<b>Тема № 10. Форми безпосередньої демократії.</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Поняття та інститути безпосередньої демократії.</li> <li>2. Джерела виборчого права.</li> <li>3. Принципи виборчого процесу.</li> <li>4. Активне і пасивне виборче прав: співвідношення понять.</li> <li>5. Право вільно брати участь у виборах та обов'язковий вотум.</li> <li>6. Абсентеїзм.</li> <li>7. Види виборчих цензів.</li> <li>8. Фінансування виборчої кампанії у сучасних країнах.</li> <li>9. Організація і порядок проведення виборів у зарубіжних країнах.</li> <li>10. Поняття, характеристика та риси мажоритарної виборчої системи.</li> <li>11. Система пропорційного представництва політичних партій.</li> <li>12. Виборча квота і «загороджувальний бар'єр» при застосуванні пропорційної виборчої системи.</li> <li>13. Референдум як інститут безпосередньої демократії: досвід зарубіжних країн.</li> <li>14. Порядок голосування на референдумі та визначення його результатів.</li> <li>15. Нетипові (додаткові) форми безпосередньої демократії.</li> <li>16. Виборчі системи, які використовуються в Україні.</li> </ol>	<p><b>Основна:</b> 1, 8, 12, 34, 56, 66-71, 75, 77, 78</p> <p><b>Додаткова:</b> 30, 50, 67, 102, 104, 141, 143, 165, 186, 192, 198, 199, 221, 228, 244, 270, 286, 317, 325</p>
	<b>Тема № 11. Форма сучасних держав.</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Різноманітність форм сучасних зарубіжних країн і їх причини.</li> <li>2. Поєднання принципів розподілу влад, верховенства парламенту, механізм стримувань і противаг.</li> <li>3. Основні моделі республіканської та монархічної форм правління у зарубіжних країнах.</li> <li>4. Нетипові форми правління.</li> <li>5. Особливості форми правління в Україні.</li> <li>6. Фактори, що впливають на встановлення політичного режиму і його еволюцію.</li> <li>7. Вплив політичного режиму на форму державного устрою.</li> <li>8. Відображення політичного режиму в конституційному праві.</li> <li>9. Поняття територіального устрою і його значення для соціального управління.</li> </ol>	<p><b>Основна:</b> 1, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 107, 139, 171, 172, 202, 234, 235, 291, 297</p>

	<p>10. Фактори, що зумовлюють територіальний устрій держави.</p> <p>11. Розподіл компетенції між федерацією та її суб'єктами.</p> <p>12. Система органів влади суб'єктів федерації.</p> <p>13. Державний та адміністративно-територіальний устрій України.</p> <p>14. Принципи адміністративно-територіального устрою України.</p> <p>15. Адміністративно-територіальна реформа в Україні.</p>	
	<b>Тема № 12. Система органів державної влади у сучасних країнах.</b>	
	<p>1. Сучасні моделі систем державних органів: централізовано-сегментна, моноцефальна і монотеократична.</p> <p>2. Поділ державної влади: сутність і зміст.</p> <p>3. Законодавчі, виконавчі та судові органи.</p> <p>4. Система стримувань і противаг у функціонуванні механізму держави.</p> <p>5. Державні органи, що не належать до жодної з гілок влади.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 30, 31, 32, 35, 46, 66-71, 75, 77, 78</p> <p><b>Додаткова:</b> 13, 23, 66, 94, 98, 99, 100, 110, 120, 143, 188, 206, 305, 311</p>
	<b>Тема № 13. Глава держави у сучасних країнах.</b>	
	<p>1. Місце глави держави в системі вищих органів державної влади.</p> <p>2. Правове становище глави держави при різних формах правління.</p> <p>3. Одноособовий і колегіальний глава держави в зарубіжних країнах.</p> <p>4. Порядок престолонаслідування. Державні регалії. Цивільний лист. Інститут регентства.</p> <p>5. Термін повноважень глави держави. Довічні президенти.</p> <p>6. Відповідальність президента. Дострокове звільнення з посади (відставка, імпічмент).</p> <p>7. Компетенція глави держави. Надзвичайні повноваження глави держави.</p> <p>8. Місце і роль Президента України в системі вищих органів держави.</p> <p>9. Система допоміжних органів при Президентові України.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 8, 41, 44, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 3, 12, 46, 63, 66, 85, 87, 105, 107, 140, 142, 143, 144, 167, 173, 174, 179, 209, 218, 219, 220, 235, 243, 246, 247, 256, 296, 319</p>
	<b>Тема № 14. Парламент у сучасних державах.</b>	
	<p>1. Поняття та види парламентів.</p> <p>2. Соціальне призначення і політична роль парламенту. Порядок формування парламенту та його структура.</p> <p>3. Правовий статус керівництва парламенту та його органів.</p> <p>4. Порядок роботи парламенту: сесії й загальні парламентські процедури. Звичайні та надзвичайні сесії.</p> <p>5. Законодавчий процес. Особливості розгляду законопроектів у двопалатних парламентах.</p> <p>6. Лобізм.</p> <p>7. Парламентський імунітет та індемнітет.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 2, 8, 31, 45, 46, 50, 54, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 1, 11, 13, 16, 62, 82, 83, 108, 115, 129, 134, 143, 159, 166, 200, 204, 215, 222, 224, 242, 250, 267, 283, 289, 298</p>

	<p>8. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади. Порядок формування Верховної Ради України та її структура.</p> <p>9. Законодавчий процес в Україні та його основні стадії.</p> <p>10. Акти Верховної Ради України.</p> <p>11. Особливості конституційно-правового статусу народних депутатів України.</p> <p>12. Конституційно-правовий статус Рахункової палати.</p> <p>13. Особливості правового становища Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.</p>	
	<b>Тема № 15. Уряд у сучасних державах.</b>	
	<p>1. Уряд як вищий орган в системі органів виконавчої влади. Соціальне призначення та політико-правова роль уряду.</p> <p>2. Порядок формування уряду та його взаємовідносини з главою держави і парламентом за різних форм правління.</p> <p>3. Порядок роботи уряду. Відповідальність уряду.</p> <p>4. Кабінет Міністрів України – Уряд – як вищий орган у системі органів виконавчої влади.</p> <p>5. Розподіл повноважень між членами уряду.</p> <p>6. Порядок роботи Кабінету Міністрів України.</p> <p>7. Акти Кабінету Міністрів України.</p> <p>8. Парламентська відповідальність уряду.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 30, 64, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 2, 22, 24, 58, 61, 81, 109, 116, 143</p>
	<b>Тема № 16. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади в Україні.</b>	
	<p>1. Органи виконавчої влади як єдина система державних органів.</p> <p>2. Поєднання принципу колегіальності та єдиноначальності в організації діяльності центральних органів виконавчої влади.</p> <p>3. Правова основа діяльності центральних органів виконавчої влади в Україні.</p> <p>4. Акти центральних органів виконавчої влади в Україні.</p> <p>5. Взаємовідносини вищих органів державної влади і центральних органів виконавчої влади.</p> <p>6. Особливості правового статусу колегій центральних органів виконавчої влади.</p> <p>7. Види органів виконавчої влади.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 55, 58, 62, 63, 64, 66-71, 75, 77, 78</p> <p><b>Додаткова:</b> 17, 78, 93, 99, 100, 116, 143, 213, 301, 311</p>
	<b>Тема № 17. Судова влада у сучасних державах.</b>	
	<p>1. Поняття судової влади і правосуддя. Органи судової влади.</p> <p>2. Принципи організації та діяльності судової системи.</p> <p>3. «Гілки» судової влади.</p> <p>4. Місцеві та апеляційні суди, вищий суд в системі судів загальної юрисдикції.</p> <p>5. Спеціалізовані суди та вищі спеціалізовані суди.</p> <p>6. Порядок призначення суддів та припинення їх повноважень.</p> <p>7. Гарантії незалежності суддів. Юридична відповідальність суддів.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 10, 24, 52, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 7, 110, 143, 152, 183, 230, 233, 248, 271, 299, 300, 304</p>

	<p>8. Конституційний контроль як функція судової влади.</p> <p>9. Засади організації судової влади в Україні.</p> <p>10. Конституційні принципи судочинства. Участь професійних суддів, народних засідателів та присяжних у здійсненні правосуддя.</p> <p>11. Порядок утворення судів.</p> <p>12. Конституційно-правовий статус суддів судів загальної юрисдикції.</p>	
	<b>Тема № 18. Конституційний контроль у практиці сучасних держав.</b>	
	<p>1. Поняття конституційного контролю та конституційного нагляду. Види конституційного контролю.</p> <p>2. Моделі конституційного контролю.</p> <p>3. Конституційний Суд України: місце і роль в системі вищих органів державної влади України, порядок формування.</p> <p>4. Функції та компетенція Конституційного Суду України. Конституційне провадження, його форми і стадії.</p> <p>5. Акти Конституційного Суду України.</p> <p>6. Правовий статус суддів Конституційного Суду України.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 32, 66-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 5, 6, 15, 23, 26, 31, 42, 43, 44, 75, 90, 95, 106, 110, 143, 148, 197, 237, 255, 292, 312, 320</p>
	<b>Тема № 19. Правоохоронні органи сучасних держав.</b>	
	<p>1. Моделі правоохоронних органів у сучасних країнах.</p> <p>2. Види правоохоронних органів.</p> <p>3. Види поліції у зарубіжних країнах.</p> <p>4. Правове регулювання організації та діяльності прокуратури в зарубіжних країнах.</p> <p>5. Конституційно-правові засади організації та діяльності правоохоронних органів України. Система правоохоронних органів України.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 15, 39, 37, 43, 65-71, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 9, 29, 64, 84, 96, 117, 136, 143, 161, 177, 184, 185, 266, 277, 279, 287, 294, 322</p>
	<b>Тема № 20. Роль Національної поліції у забезпеченні конституційних прав і свобод громадян України.</b>	
	<p>1. Система Національної поліції України.</p> <p>2. Принцип політичної нейтральності в діяльності Національної поліції України.</p> <p>3. Національна поліція як основний суб'єкт забезпечення прав людини в Україні.</p> <p>4. Організаційні форми діяльності Національної поліції України.</p> <p>5. Реформа поліції і права людини.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 39, 65-71, 75, 77-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 9, 14, 27, 34, 49, 57, 76, 84, 113, 131, 137, 143, 184, 191, 208, 272, 285, 295, 306</p>
	<b>Тема № 21. Територіальна організація публічної влади у сучасних державах.</b>	
	<p>1. Місцеве управління та місцеве самоуправління: співвідношення понять.</p> <p>2. Поняття та сутність територіальної організації публічної влади.</p> <p>3. Системи здійснення публічної влади на місцях.</p> <p>4. Місцеві державні адміністрації в системі органів виконавчої влади в Україні.</p> <p>5. Структура місцевих державних адміністрацій.</p> <p>6. Порядок призначення і звільнення з посади голів місцевих державних адміністрацій в Україні.</p>	<p><b>Основна:</b> 1, 8, 11, 17, 19, 33, 34, 35, 48, 49, 61, 64, 66-71, 73, 75-79</p> <p><b>Додаткова:</b> 8, 19, 35, 39, 40, 52, 55, 86, 124, 126, 130, 132, 143, 146, 147, 170, 176, 178, 180, 189, 190, 194, 214, 217, 221, 240, 251, 254, 273, 275, 307, 308, 318</p>

		<p>7. Система місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>8. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.</p> <p>9. Система та порядок формування органів місцевого самоврядування.</p> <p>10. Основи правового статусу представницьких органів місцевого самоврядування в Україні.</p> <p>11. Конституційно-правовий статус місцевих рад в Україні.</p> <p>12. Статус депутатів місцевих рад.</p>	
--	--	---	--

## 5. Індивідуальні завдання

### 5.1. Теми рефератів

1. Основні напрями і школи в науці конституційного права.
2. Основні тенденції розвитку конституційного права.
3. Релігійне право як джерело конституційного права.
4. Роль конституційного звичаю в регулюванні державно-правових відносин у зарубіжних країнах.
5. Конституційний процес в Україні: історичний досвід, сучасний стан і перспективи.
6. Сучасні проблеми теорії конституції.
7. Державне регулювання економіки та антимонопольне законодавство.
8. Конституційно-правові принципи соціальної політики держави та їх реалізація.
9. Конституційно-правові основи міжнаціональних відносин в Україні.
10. Реалізація права на об'єднання в умовах російсько-української війни.
11. Особливості правового статусу молодіжних та дитячих громадських організацій.
12. Конституційно-правовий статус профспілок та благодійних організацій в Україні.
13. Волонтерський рух у сучасній Україні.
14. Проблема соціально-економічних гарантій прав людини і громадянина в Україні.
15. Основні політико-правові концепції прав людини.
16. Рівноправність і соціальна нерівність. Рівність перед законом і судом.
17. Права дитини в Україні: міжнародні та національні стандарти.
18. Особливості реалізації прав дитини в умовах особливих правових режимів.
19. Захист прав людини в умовах воєнного стану.
20. Захист прав, свобод та законних інтересів людей з інвалідністю в поліцейській діяльності та етика спілкування з ними.
21. Комісія при Президентові України з питань громадянства: порядок утворення, склад, повноваження.
22. Принцип подвійного громадянства: досвід для України.



23. Проблемні питання тлумачення принципу єдиного громадянства в Україні.
24. Основні (конституційні) права та свободи іноземців та осіб без громадянства в Україні.
25. Відповідальність іноземців в Україні.
26. Іноземці як захисники територіальної цілісності та недоторканності України.
27. Права іноземців, які незаконно перетнули державний кордон України.
28. Підстави та юридичні наслідки припинення статусу біженця.
29. Гендерна асиметрія влади як проблема інтеграції України у світове співтовариство.
30. Гендерні студії та жіночий рух в Україні: проблеми співвідношення теорії та практики.
31. Наявна і прихована гендерна дискримінація в сім'ї.
32. Концепція гендерної рівності як стратегічний напрямок розвитку людства у ХХІ столітті.
33. Сучасні підходи до класифікації інститутів безпосередньої демократії.
34. Органи, на які покладається організація та проведення виборів у зарубіжних країнах.
35. Міжнародні стандарти про вибори в умовах війни.
36. Міжнародні документи, які визначають загальні принципи демократичних виборів.
37. Народна законодавча ініціатива, народне вето та інші форми безпосередньої демократії.
38. Проблеми взаємодії між елементами державного апарату.
39. Сучасні моделі систем державних органів: централізовано-сегментна, моноцефальна і монотеократична.
40. Принцип гласності в діяльності органів публічної влади в Україні.
41. Державні органи, що не належать до системи поділу влади.
42. Зарубіжний досвід організації взаємодії органів законодавчої і виконавчої влади.
43. Правовий статус монарха у Великій Британії.
44. Правовий статус монарха в Саудівській Аравії.
45. Трансформація статусу глави держави у сучасному світі.
46. Акти Президента України.
47. Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України.
48. Правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.
49. Правовий статус Офісу Президента України.
50. Уповноважений Президента України з прав дитини.
51. Законодавчий процес в умовах воєнного стану.
52. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
53. Конституційно-правовий статус комітетів Верховної Ради України.
54. Парламентські процедури: поняття та види.

55. Правовий статус помічників-консультантів народних депутатів України.
56. Право народного депутата України на депутатський запит та депутатське звернення.
57. Юридична відповідальність народних депутатів України.
58. Уряд як колегіальний орган виконавчої влади.
59. Розподіл повноважень між членами Кабінету Міністрів України.
60. Порядок проведення засідань Кабінету Міністрів України.
61. Конституційно-правова природа Програми діяльності Уряду.
62. Повноваження Уряду України в умовах російсько-української війни.
63. Завдання та функції Національної поліції України.
64. Особливості правового статусу колегій центральних органів виконавчої влади.
65. «Гілки» судової влади у зарубіжних країнах.
66. Централізована та децентралізована судова система.
67. Вища рада правосуддя.
68. Принцип незалежності судді та заборона втручання у його діяльність при здійсненні правосуддя.
69. Міжнародні стандарти незалежності суддів.
70. Суддівське самоврядування як гарантія незалежності судів та суддів.
71. Особливості здійснення судочинства в умовах воєнного стану в Україні.
72. Конституційна скарга як засіб захисту прав людини.
73. Правовий статус суддів Конституційного Суду України.
74. Особливості здійснення конституційного контролю в Україні.
75. Процедура визнання Конституційним Судом України актів неконституційними.
76. Конституційно-правовий статус правоохоронних органів у зарубіжних країнах (на прикладі окремих держав).
77. Функції та повноваження поліції (міліції) у зарубіжних країнах.
78. Конституційно-правові засади організації та діяльності правоохоронних органів України.
79. Прокуратура у системі правоохоронних органів зарубіжних країн.
80. Роль поліції у механізмі забезпечення права громадян брати участь у референдумах і виборах.
81. Проблеми вдосконалення та розвитку Національної поліції в аспекті забезпечення основних прав і свобод громадян України.
82. Захист прав і свобод людини Національною поліцією в умовах війни.
83. Адміністративно-територіальний устрій і територіальна основа діяльності органів публічної влади в Україні.
84. Зарубіжний досвід здійснення децентралізації влади.
85. Принципи організації та діяльності органів публічної влади.
86. Завдання та функції Національної поліції України.

87. Взаємовідносини місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування в умовах проведення в Україні муніципальної реформи.

88. Україна як асиметрична відносно децентралізована унітарна держава.

89. Форми безпосередньої демократії на місцевому рівні.

90. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

91. Принципи та основні напрями реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

92. Форми й методи діяльності місцевого самоврядування.

93. Загальнотеоретичні аспекти організації місцевого самоврядування в Україні.

94. Конституційно-правовий статус місцевих рад в Україні.

95. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад в Україні.

96. Представницькі органи місцевого самоврядування: їх система і порядок формування.

97. Конституційно-правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування, їх органів та посадових осіб.

98. Співпраця органів місцевого самоврядування з військовим командуванням та військовими адміністраціями в умовах російсько-української війни.

## **5.2. Теми наукових робіт**

1. Система конституційного права України як галузі права.

2. Референдуми в Україні: проблеми теорії і практики.

3. Муніципальна реформа в Україні.

4. Президент України: конституційно-правовий статус та організація роботи в умовах воєнного стану.

5. Законність та легітимність обмеження конституційних прав громадян України під час воєнного стану.

6. Забезпечення прав і свобод громадян у процесі здійснення правоохоронної діяльності.

7. Права та свободи громадян України в умовах російсько-української війни.

8. Право на інформацію.

9. Конституційно-правовий статус політичних партій в Україні.

10. Національний режим іноземців в Україні.

11. Конституційна роль Верховної Ради України під час воєнного стану.

12. Гарантії прав громадян під час воєнного стану відповідно до міжнародних стандартів.

13. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад.

14. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

15. Конституційно-правове забезпечення недоторканності приватного життя в Україні.

16. Конституційна реформа в Україні.
17. Конституційний контроль в країнах Європи.
18. Референдум як форма реалізації безпосередньої демократії (зарубіжний досвід).
19. Особливості виборчих систем в ісламських країнах.
20. Особливості правового статусу особи в африканських країнах.
21. Особливості територіальної організації влади в країнах Європи.
22. Політичний режим як спосіб реалізації влади у зарубіжних країнах.
23. Роль виборчих цензів у виборчому праві країн світу.
24. Роль поліції у забезпеченні конституційних прав людини у зарубіжних країнах.
25. Роль політичних партій у формуванні органів влади зарубіжних країн.
26. Місце і роль конституції у сучасній державі: світовий досвід.
27. Роль, місце, статус жінки і чоловіка в політичній системі українського суспільства.
28. Гендерні відмінності крізь призму громадської думки в Україні і світі.
29. Концепція гендерної рівності як стратегічний напрямок розвитку людства у XXI столітті.

## **6. Методи навчання**

Формування знань, умінь і навичок забезпечується поєднанням лекційних і семінарських занять з виконанням індивідуальних завдань та завдань для самостійної підготовки.

*Метою лекційного курсу «Конституційне право» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними поняттями, якими оперує наука конституційного права, розкриття положень вчення про конституцію та аналіз особливостей конституційного процесу як в Україні, так і зарубіжних країнах. Лекції проводяться із застосуванням прозірок (мультимедійні та бінарні), а також із включеними бесідами.*

*На семінарських заняттях з дисципліни використовуються методи навчання: коротке пояснення, аналізу, групове та індивідуальне вирішення конкретних ситуацій, діалог «запитання-відповідь», тренування здобувачів вищої освіти для набуття ними навичок у правильному формулюванні складних юридичних понять і категорій.*

*Самостійна робота за кожною темою передбачає підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських через вивчення навчальної літератури, що додається до програми навчальної дисципліни, матеріалів лекційного фонду); виконання практичних завдань протягом семестру; самостійне опрацювання тем навчальної дисципліни (конспектування тем лекцій та тем, винесених на самостійне опрацювання); написання рефератів, наукових доповідей; розробку навчальних тестових завдань; підготовку до усіх видів контролю (поточного та підсумкового).*

## **7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль**

### **Контрольні питання**

1. Поняття конституційного права України як галузі права. Місце і роль конституційного права в національній системі права України.
2. Поняття, особливості та склад конституційно-правових відносини.
3. Предмет і метод конституційно-правового регулювання.
4. Система конституційного права України та її складові.
5. Джерела конституційного права України як галузі права.
6. Поняття конституції як Основного Закону суспільства і держави.
7. Юридичні властивості конституцій.
8. Класифікація конституцій.
9. Функції конституцій.
10. Загальна характеристика чинної Конституції України.
11. Порядок прийняття Конституції України, внесення до неї змін і доповнень.
12. Реалізація Конституції України. Дотримання, виконання використання, застосування конституційних норм.
13. Конституційна реформа в Україні на сучасному етапі.
14. Поняття конституційного ладу та його співвідношення із суспільним ладом. Засади конституційного ладу сучасних держав.
15. Поняття та зміст політичної системи держави.
16. Основні елементи політичної системи.
17. Право на об'єднання як політичне право громадян України. Поняття, ознаки та види громадських формувань в Україні.
18. Громадські об'єднання в Україні: поняття, ознаки, види, принципи діяльності.
19. Порядок утворення громадських об'єднань в Україні.
20. Особливості припинення громадських об'єднань в Україні.
21. Права та обов'язки громадських об'єднань в Україні.
22. Поняття та ознаки політичних партій в Україні.
23. Порядок створення та діяльності політичних партій в Україні.
24. Права та обов'язки політичних партій в Україні.
25. Державний контроль і нагляд за діяльністю політичних партій в Україні.
26. Конституційно-правовий статус релігійних організацій в Україні.
27. Конституційне закріплення економічної системи держави.
28. Конституційне регулювання соціальних відносин у сучасній державі.
29. Конституційне регулювання духовно-культурних відносин у сучасному суспільстві.
30. Система принципів, що складають засади конституційного ладу України.
31. Конституційні принципи народного та державного суверенітету, їх зміст та співвідношення.
32. Україна як демократична, правова, соціальна держава.

33. Конституційний принцип поділу влади: його зміст та реалізація в Україні.
34. Конституційний принцип найвищої соціальної цінності людини: його зміст та значення для розбудови України як правової, демократичної держави.
35. Конституційний принцип політичного, економічного та ідеологічного плюралізму в Україні.
36. Конституційно-правове регулювання державних символів України.
37. Відповідальність за наругу над державними символами України.
38. Поняття та ознаки громадянського суспільства.
39. Захист конституційного ладу України в умовах воєнного стану.
40. Конституційні передумови становлення громадянського суспільства в Україні.
41. Поняття та загальні принципи правового статусу особи у сучасних країнах.
42. Елементи правового статусу особи.
43. Види правового статусу особи.
44. Основні (конституційні) права і свободи громадян України: поняття, ознаки, види.
45. Поняття, ознаки та класифікація основних обов'язків в Україні.
46. Громадянські (особисті) права громадян України: поняття та види.
47. Політичні права громадян України: поняття та види.
48. Економічні й соціальні права громадян України: поняття та види.
49. Культурні й екологічні права громадян України: поняття та види.
50. Гарантії реалізації основних прав і свобод громадян України: поняття і види.
51. Права дітей в Україні.
52. Права людини в Україні в умовах воєнного стану.
53. Конституційні обов'язки громадян України: поняття, ознаки, види.
54. Гарантії реалізації основних прав і свобод людини. Відповідальність особи.
55. Поняття і принципи громадянства (підданства).
56. Поняття і принципи громадянства в Україні. Категорії осіб, які є громадянами України.
57. Набуття громадянства України.
58. Припинення громадянства України.
59. Поняття та види категорій осіб, що не є громадянами (підданими) держави.
60. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
61. Особливості правового статусу біженців в Україні.
62. Відповідальність іноземців в Україні.
63. Поняття титульної нації і національної меншини. Корінні народи.
64. Національно-культурна та національно-територіальна автономії: поняття та відмінності.
65. Конституційно-правовий статус національних меншин в Україні.
66. Статус державної мови та мов національних меншин.

67. Українська мова як державна мова в Україні.
68. Гендерна рівність як складова загального принципу рівності прав людини.
69. Гендерні квоти як спосіб подолання гендерної нерівності у демократичному суспільстві.
70. Вплив форми правління і політичного режиму на соціальну рівність чоловіка і жінки у зарубіжних країнах.
71. Політика гендерної рівності в Україні. Правові засади забезпечення рівних можливостей жінок та чоловіків.
72. Принцип гендерної рівності в правоохоронних органах України.
73. Поняття і види інформації та інформаційної діяльності.
74. Основи правового статусу медіа в Україні.
75. Поняття та сутність безпосередньої демократії. Форми безпосередньої демократії.
76. Поняття і види виборів в Україні, їх конституційно-правове регулювання.
77. Поняття виборчого права в об'єктивному та суб'єктивному значенні.
78. Принципи виборчого права у сучасних країнах.
79. Конституційні принципи виборчого права в Україні.
80. Поняття та стадії виборчого процесу.
81. Поняття та види виборчих систем.
82. Мажоритарна виборча система: поняття, види, переваги та недоліки.
83. Система пропорційного представництва політичних партій, її переваги та недоліки.
84. Виборча квота і «загороджувальний бар'єр» при застосуванні пропорційної виборчої системи в Україні.
85. Загальна характеристика виборчого процесу в Україні.
86. Особливості виборчих систем, що застосовуються в Україні.
87. Порядок виборів народних депутатів України.
88. Порядок виборів Президента України.
89. Роль Національної поліції у забезпеченні законності та громадського порядку під час підготовки і проведення виборів.
90. Поняття, види та значення референдуму.
91. Юридичні наслідки проведення референдумів.
92. Поняття, види і предмет референдумів в Україні.
93. Референдний процес в Україні.
94. Нетипові (додаткові) форми безпосередньої демократії.
95. Поняття та сутність форми держави.
96. Форма державного правління: поняття та види.
97. Монархічна форма правління та її види.
98. Республіканська форма правління та її види.
99. Особливості республіканської форми правління в Україні.
100. Нетипові форми правління.
101. Державний (політичний) режим у сучасних країнах: поняття та види.
102. Демократичний політичний режим: поняття та ознаки.

103. Недемократичний політичний режим: ознаки та види.
104. Форма територіального устрою як елемент форми держави.
105. Унітарна держава: поняття, ознаки, види.
106. Основні риси сучасних федерацій. Розподіл компетенції між федерацією та її суб'єктами.
107. Автономія у сучасних країнах.
108. Територіальний устрій України.
109. Конституційні принципи та система адміністративно-територіального устрою України.
110. Особливості правового статусу Автономної Республіки Крим на сучасному етапі.
111. Адміністративно-територіальна реформа в Україні.
112. Поняття та ознаки органів державної влади.
113. Види органів державної влади.
114. Конституційне закріплення повноважень вищих органів державної влади у зарубіжних країнах.
115. Поняття органу державної влади України і його конституційний статус.
116. Принципи організації та діяльності органів державної влади в Україні.
117. Система органів державної влади в Україні.
118. Види органів виконавчої влади в Україні.
119. Поняття та види глави держави. Порядок заміщення посади глави держави.
120. Функції та компетенція глави держави.
121. Припинення повноважень глави держави.
122. Конституційно-правовий статус Президента України.
123. Порядок виборів Президента України.
124. Функції та компетенція Президента України.
125. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
126. Гарантії діяльності Президента України.
127. Повноваження глави Української держави в умовах воєнного стану.
128. Система допоміжних органів при Президентові України.
129. Поняття та види парламентів.
130. Структура та способи формування парламентів.
131. Внутрішня організація парламенту (керівництво, комітети (комісії), партійні фракції).
132. Функції та компетенція парламенту.
133. Форми парламентського контролю за діяльністю уряду.
134. Правовий статус депутатів парламенту.
135. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.
136. Порядок виборів народних депутатів України.
137. Конституційний склад і структура Верховної Ради України.
138. Функції та компетенція Верховної Ради України.



139. Конституційно-правовий статус депутатських груп і фракцій у Верховній Раді України.
140. Порядок роботи Верховної Ради України, його нормативне регулювання.
141. Законодавчий процес в Україні та його основні стадії.
142. Функціонування українського парламенту в умовах війни.
143. Загальна характеристика конституційно-правового статусу народних депутатів України.
144. Права та обов'язки народних депутатів України.
145. Гарантії діяльності народних депутатів України.
146. Підстави і порядок дострокового припинення повноважень народних депутатів України.
147. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
148. Уряд в системі органів виконавчої влади.
149. Порядок формування уряду та його взаємовідносини з главою держави і парламентом за різних форм правління.
150. Способи формування уряду.
151. Функції та компетенція уряду.
152. Відповідальність уряду.
153. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України.
154. Склад, структура та порядок формування Кабінету Міністрів України.
155. Порядок формування Кабінету Міністрів України та його взаємовідносини з Президентом і Верховною Радою України.
156. Функції та компетенція Кабінету Міністрів України.
157. Акти Кабінету Міністрів України.
158. Особливості діяльності Уряду України в умовах воєнного стану.
159. Поняття та система центральних органів виконавчої влади.
160. Принципи діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
161. Міністерство як центральний орган виконавчої влади в Україні: поняття, завдання, загальна внутрішня структура.
162. Інші центральні органи виконавчої влади: агентства, інспекції, комісії, бюро.
163. Особливості правового статусу колегій центральних органів виконавчої влади.
164. Поняття судової влади і правосуддя. Органи судової влади.
165. Принципи організації та діяльності судової системи.
166. Основи правового статусу суддів у сучасних країнах.
167. Участь професійних суддів, народних засідателів та присяжних у здійсненні правосуддя.
168. Особливості здійснення судочинства в умовах воєнного стану в Україні.

169. Поняття конституційного контролю та нагляду. Види конституційного контролю.
170. Моделі конституційного контролю.
171. Конституційно-правовий статус органів судової влади в Україні.
172. Система судів загальної юрисдикції в Україні.
173. Верховний Суд – найвищий суд у системі судоустрою України.
174. Вища рада правосуддя як орган суддівського врядування.
175. Конституційно-правовий статус суддів в Україні.
176. Конституційний Суд України: склад, порядок формування, структура.
177. Функції та компетенція Конституційного Суду України.
178. Конституційне провадження в Україні.
179. Конституційно-правовий статус суддів Конституційного Суду України.
180. Акти Конституційного Суду України.
181. Обов'язковість, остаточність і неоскаржуваність рішень Конституційного Суду України.
182. Поняття та види правоохоронних органів.
183. Поліція (міліція): поняття та види. Функції та повноваження поліції (міліції) у зарубіжних країнах.
184. Прокуратура в системі правоохоронних органів зарубіжних країн.
185. Конституційно-правові засади організації та діяльності правоохоронних органів України.
186. Конституційно-правовий статус органів прокуратури в Україні.
187. Поліція у конституційній системі органів державної влади України.
188. Принципи діяльності Національної поліції України.
189. Принцип політичної нейтральності в діяльності Національної поліції України.
190. Роль Національної поліції України у забезпеченні конституційних прав і свобод громадян.
191. Дотримання Національною поліцією міжнародних стандартів щодо юридичного забезпечення основних прав і свобод людини та громадянина в Україні.
192. Повноваження Національної поліції в умовах російсько-української війни.
193. Правовий статус Національного антикорупційного бюро України.
194. Територіальна організація публічної влади: зміст та елементи.
195. Основні риси територіальної організації публічної влади в унітарних і федеративних державах.
196. Системи здійснення публічної влади на місцях.
197. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій.
198. Структура місцевих державних адміністрацій в Україні.
199. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій в Україні.
200. Взаємодія місцевих державних адміністрацій з органами державної влади України та місцевим самоврядуванням.

201. Військово-цивільні адміністрації: статус і призначення.
202. Організація, повноваження і порядок діяльності військово-цивільних адміністрацій.
203. Поняття місцевого самоврядування, його соціальне призначення і політична роль.
204. Основні концепції місцевого самоврядування.
205. Система місцевого самоврядування в Україні.
206. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування в Україні.
207. Принципи місцевого самоврядування в Україні.
208. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.
209. Система та порядок формування органів місцевого самоврядування.
210. Конституційно-правовий статус місцевих рад в Україні.
211. Статус депутатів місцевих рад в Україні.
212. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад в Україні.
213. Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів в Україні.
214. Здійснення повноважень органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану.
215. Співпраця органів місцевого самоврядування з військовим командуванням та військовими адміністраціями.

## **8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з навчальної дисципліни**

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

**Поточний контроль.** До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left( \frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

**Підсумковий контроль.** Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

**Підсумковий контроль (екзамен, залік)** оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з

кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Критерії оцінювання навчальної дисципліни «Конституційне право» (денна форма навчання)		
Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок (II семестр)	Підготувати реферат, підготувати конспект за темами самостійної роботи	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів
Отримати не менше 5 позитивних оцінок (III семестр)		

## 9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний <b>цілком</b> , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, <b>усі</b> навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, <b>виконані</b> в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний <b>цілком</b> , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом <b>в основному</b> сформовані, <b>усі</b> навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, <b>виконані</b> , якість виконання <b>більшості</b> з них оцінено числом балів, близьким до <b>максимального</b> , робота з двома - трьома незначними помилками.
80-84			
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний <b>цілком</b> , практичні навички роботи з освоєним матеріалом <b>в основному</b> сформовані, <b>усі</b> навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, <b>виконані</b> , якість виконання <b>жодного</b> з них <b>не оцінено мінімальним</b> числом балів, деякі види завдань виконані <b>з помилками</b> , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний <b>частково</b> , але <b>прогалини не несуть істотного</b> характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом <b>в основному</b> сформовані, <b>більшість</b> передбачених програмою навчання навчальних завдань <b>виконано</b> , <b>деякі</b> з виконаних завдань містять <b>помилки</b> , робота з трьома значними помилками.
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний <b>частково</b> , <b>деякі</b> практичні навички роботи <b>не сформовані</b> , <b>частина</b> передбачених програмою навчання навчальних завдань <b>не виконана</b> або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до <b>мінімального</b> , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний <b>частково</b> , необхідні практичні навички роботи <b>не сформовані</b> , <b>більшість</b> передбачених програм навчання, навчальних завдань <b>не виконано</b> , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до <b>мінімального</b> ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу <b>можливе підвищення якості</b> виконання навчальних завдань (з <b>можливістю повторного складання</b> ), робота, що потребує доробки.
21-40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу <b>не освоєно</b> , необхідні практичні навички роботи <b>не сформовані</b> , <b>всі</b> виконані навчальні завдання містять <b>грубі помилки</b> , <b>додаткова самостійна</b> робота над матеріалом курсу <b>не приведе</b> до значного <b>підвищення якості</b> виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

## 10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

### 10.1. Основна

#### Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
3. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 53. Ст. 799.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
5. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв. Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 5-6. Ст. 43.
6. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
7. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10 лютого 1998 р. № 90/98-ВР (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>
8. Виборчий кодекс України: Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20>
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
10. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
11. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3 лютого 2015 р. № 141-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
12. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26.01.2021 р. № 1135-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
13. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
14. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
15. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. № 794-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-19>
16. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 540/97-ВР (із змін) (назва Закону в редакції Закону № 2849-IX від 13.12.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-вр#Text>

17. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
18. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
19. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855-XII (в ред. Закону від 21 вересня 1999 р. № 1079-XIV) (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
20. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII (зі змін.) URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
21. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
22. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
23. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII (із змін.) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>
24. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 р. № 192-VIII (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19>
25. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
26. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>
27. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI (із змін.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
28. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 р. № 2297-VI (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
29. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII (в ред. Закону від 13 січня 2011 р. № 2938-VI) (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
30. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
31. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV) (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>
32. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
33. Про медіа: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2849-IX (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>



34. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
35. Про місцеві вибори: Закон України від 14 липня 2015 р. № 595-VIII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/595-19>
36. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
37. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27 квітня 2021 р. № 1414-IX (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
38. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>
39. Про національні меншини (спільноти) України: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2827-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-20#Text>
40. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
41. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
42. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
43. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
44. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page7>
45. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>
46. Про Рахункову палату: Закон України від 2 липня 2015 р. № 576-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
47. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
48. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
49. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493-III (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
50. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. № 93-IV (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
51. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII (в ред. Закону від 22 березня 2001 р. № 2328-III) (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>

52. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15 січня 1999 р. № 401-XIV (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/401-14>
53. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
54. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
55. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
56. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30 червня 2004 р. № 1932-VI (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1932-15/page2>
57. Рішення Конституційного Суду України за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови) від 14 грудня 1999 р. № 10-рп/99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-99>
58. Загальне положення про міністерство, інший центральний орган державної виконавчої влади: Указ Президента України від 12 березня 1996 р. № 179/96. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=179/96>
59. Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України»: Указ Президента України від 27 березня 2001 р. № 215/2001 (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215/2001#Text>
60. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
61. Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства ті іншого центрального органу виконавчої влади» (із змін.): Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. № 563. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/563-2011-п>
62. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010 (із змін.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>
63. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 р. № 1572/99 (із змін.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1572/99>

#### **Підручники та навчальні посібники:**

64. Державне будівництво і місцеве самоврядування: посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2019. 211 с.
65. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 319 с.
66. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 554 с.

67. Конституційне право України: підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
68. Конституційне право України: підручник. Ужгород: ВД «Гельветика», 2018. 461 с.
69. Конституційне право: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2017. 358 с.
70. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер, М. І. Козюбра, О. М. Лисенко, А. А. Мелешевич. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
71. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
72. Конституційні засади сучасного державотворення: навч. посіб. у питаннях і відповідях. Харків: Право, 2017. 303 с.
73. Любченко П. М. Муніципальне право: підручник. Харків: Право, 2019. 510 с.
74. Нестерович В. Ф. Виборче право України: підручник. Київ: Ліра-К, 2017. 503 с.
75. Нестерович В. Ф. Практикум з Конституційного права України. Київ: Ліра-К, 2018. 639 с.
76. Панкевич О. З. Державне право зарубіжних держав: підручник. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 259 с.
77. Порівняльне конституційне право: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 327 с.
78. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права: рекомендовано МОН України / за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ: Хай-Тек Прес, 2016. 628 с.
79. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: академічний курс. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 461 с.

## 10.2. Додаткова:

1. Азаренко Т. Парламентський бікамералізм та адміністративно-територіальна реформа. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 171–174.
2. Андрусів Л. М. Оприлюднення нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. Вип. 84. С. 3–9.
3. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні правила оприлюднення нормативно-правових актів Президента України. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С. 3–7. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17117/1/3.pdf>
4. Афанасенко С. І. Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 3. С. 3–5.
5. Бабак М. А. Індивідуалістичні форми захисту прав та свобод людини Конституційним Судом України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 18–21. URL: [http://www.lsej.org.ua/1\\_2017/5.pdf](http://www.lsej.org.ua/1_2017/5.pdf)

6. Бабенко К. А. Форми конституційного контролю і гарантії стабільності системи конституційного регулювання в Україні. URL: <https://baas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/410-formi-konstitutsijnogo-kontrolyu-i-garantiji-stabilnosti-sistemi-konstitutsijnogo-regulyuvannya-v-ukrajini.html>
7. Бабкова В. С. Проблеми поглиблення спеціалізації місцевих загальних судів в Україні. *Право і суспільство*. 2017. № 5. С. 195–200.
8. Баймуратов М. Муніципальна влада в системі публічної влади в Україні в умовах муніципальної реформи. *Вісник АПСВТ*. 2018. № 1. С. 41–44. URL: [https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk\\_1\\_2018-41-44.pdf](https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2018-41-44.pdf)
9. Бакаянова Н. М. Єдиноначальність та колективний спосіб реалізації повноважень у діяльності Державного бюро розслідувань. *Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 16 чер. 2018 р., м. Одеса / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) [та ін.]. Одеса: Юридична література, 2018. 432 с.
10. Баковецька О. Волонтерський рух в Україні на сучасному етапі розвитку. *Літопис Волині*. 2021. № 23. 36–41. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2020.23.06>
11. Бакумов О. Відповідальність Парламенту України в системі юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. *Право України*. 2019. № 7. С. 198–217. URL: [http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part\\_1/5.pdf](http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part_1/5.pdf)
12. Бакумов О. С. Президент України в системі гарантування юридичної відповідальності держави: конституційно-правовий аналіз. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. Спецвип., т. 2. С. 24–30. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9135?show=full>
13. Бакумов О. С. До питання про якість законів у контексті відповідальності парламенту. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. Республіка Молдова, August 2019. Nr. 4 (38). С. 25–31. URL: [http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part\\_1/5.pdf](http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/4/part_1/5.pdf)
14. Бакумов О. С. Інституціалізація правоохоронної функції держави як напрям підвищення відповідальності держави перед людиною та суспільством в умовах сучасної України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 5, т. 1. С. 45–52. URL: [http://www.nvppp.in.ua/vip/2019/5/tom\\_1/7.pdf](http://www.nvppp.in.ua/vip/2019/5/tom_1/7.pdf)
15. Бакумов О. С. Проблематика юридичної відповідальності держави в позиціях Конституційного Суду України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 2, т. 1. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-1.1>.
16. Баликіна-Галанець Л. І. Конституційно-правовий статус парламентів країн ЄС з республіканською формою правління (змішані республіки). *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2020. № 38. С. 25–33. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/243>
17. Бараненко Д. В. Принципи діяльності центральних органів виконавчої влади. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.:*

*Юриспруденція*. 2020 № 46. С. 25–29. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc46/7.pdf>

18. Батанов О. В. Порівняльна характеристика унітаризму та федералізму: концептуальні аспекти теорії та практики. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 87–93.

19. Батанов О. В. Сучасні законопроектні ініціативи у сфері здійснення місцевого самоврядування у столиці України – місті Києві: досвід експертного аналізу. *Регіональне управління та місцеве самоврядування*. 2019. № 5. С. 174–188. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/5/13.pdf>

20. Батанов О. В. Унітаризм як політичний та правовий феномен: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки*. 2019. № 4. С. 20–25. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn\\_2019\\_4\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2019_4_5)

21. Баулін Ю. Принцип верховенства права у рішеннях Конституційного Суду України. *Вісник Конституційного Суду України*. 2017. № 1. С. 18–27.

22. Безпалюк В. А. Відповідальність виконавчої влади в Україні (на прикладі Кабінету Міністрів України). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1, т. 2. С. 36–39. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu\\_2017\\_1\(2\)\\_\\_11/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2017_1(2)__11/)

23. Берестова І. Конституційний Суд України в системі юрисдикційних органів: загальні положення. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 154–159. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/9/29.pdf>

24. Берназюк І. М. Програма діяльності Кабінету Міністрів України: поняття, сутність та значення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 4. С. 26–28. URL: [http://lsej.org.ua/4\\_2017/7.pdf](http://lsej.org.ua/4_2017/7.pdf)

25. Берченко Г. В. Декомунізація в Україні: конституційно-правові аспекти. *Форум права*. 2017. № 4. С. 13–23. URL: [http://nbuv.gov.ua/ujrn/fp\\_index.htm\\_2017\\_4\\_4](http://nbuv.gov.ua/ujrn/fp_index.htm_2017_4_4)

26. Бичков І. Г. Щодо місця Конституційного Суду України в механізмі стримувань і противаг. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3 (289). С. 224–229

27. Біліченко В. В. Міжнародні стандарти щодо захисту ключових прав та свобод людини в діяльності правоохоронних органів України. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2020. Т. 27. С. 29–35.

28. Білоскурська О. Ступінь наукової розробки інституту конституційних обов'язків людини та громадянина в Україні. *Правова держава*. 2017. № 27. С. 28–32. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/233774>

29. Білоус О. В. Трансформація конституційно-правового статусу прокуратури в Україні та зарубіжний досвід. *ScienceRise: JuridicalScience*. 2019. № 3 (9). С. 17–23.

30. Богів Я. Безпосередня демократія як форма реалізації народного суверенітету. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2019. Вип. 22. С. 205–213.

31. Бондаренко Б. Гарантії незалежності суддів Конституційного Суду України. *Український часопис конституційного права*. 2017. № 3. С. 60–65.

URL: <https://www.constjournal.com/wp-content/uploads/issues/2017-3/pdfs/6-bohdan-bondarenko-harantii-nezalezhnosti-suddiv-konstytutsiinoho-sudu-ukrainy.pdf>

32.Бондаренко В. Ю. Взаємодія громадських об'єднань та політичних партій в Україні – інституціональний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 43, т. 1. С. 9–13.

33.Бондаренко Н. О. Громадянське суспільство в Україні: історико-правові аспекти становлення та розвитку. *Форум права*. 2017. № 5. С. 57–63. URL: <https://forumprava.pp.ua/files/057-063-2017-5-----9-.pdf>.

34.Боняк В. О. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навчальний посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 224 с.

35.Бородін Є. І. Статус голови місцевої державної адміністрації в Україні: досвід законодавчого визначення. *Аспекти публічного правління*. 2018. Т. 6, № 5. С. 12–23.

36.Босий В. П. Зміст основних обов'язків біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 1, т. 5. С. 121–126.

37.Брезгунова Л. Безпека журналіста під час роботи в зоні збройного конфлікту / *Pressa*: сайт. 31.07.2021. URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/bezpeka-zhurnalista-pid-chas-roboti-v-zoni-konfliktu/>

38.Брижко В. М., Пилипчук В. Г. Приватність, конфіденційність та безпека персональних даних. *Інформація і право*. 2020. № 1 (32). С. 33–46.

39.Буглак Ю. Види відносин та сфери, які зумовлюють розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 12. С. 166–171.

40.Букіна Т. В., Лазарева А. О., Губа М. І. Громадські слухання як форма взаємодії влади та громадськості: теоретичні аспекти. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 4. URL: [http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4\\_2021/33.pdf](http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/33.pdf)

41.Бурлаков С. В. Інтернет–ЗМІ в Україні: актуальні проблеми правового регулювання. *Юридична наука*. 2020. № 5 (107). С. 60–67.

42.Буруковська Н. В. Вплив європейської моделі конституційного судочинства на формування органів конституційної юстиції в Україні: історико-правовий підхід. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1455630051BurukovskaNV.pdf>

43.Буханевич О. М., Івановська А. М. Конституційний Суд України: до питання про місце в системі розподілу влад. *Публічне право*. 2020. № 3 (39). С. 17–27.

44.Буханевич О. М., Івановська А. М. Конституційний контроль як вид державного контролю: змістовно-функціональна характеристика. *Публічне право*. 2019. № 4 (36). С. 9–18. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp\\_2019\\_4\\_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2019_4_3).

45.Бучин М. А, Дутчак Х. І. Особливості формування та реалізації державної політики щодо захисту прав національних меншин (на прикладі України та Республіки Польща). *Вісник Донецького національного*

університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. 2019. № 4. С. 68–73. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn\\_2019\\_4\\_13/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdonnupn_2019_4_13/)

46. Варунц Л. Д. Особливості конституційно-правового статусу глави держави у Канаді. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 28–31. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4063>

47. Васін М. С. Сучасна державна-церковна взаємодія в Україні: переосмислення конституційних засад. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 80–87.

48. Ващенко Ю. В. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом: проблеми правової природи та перспективи реформування. *Адміністративне право і процес*. 2018. № 3 (9). Ювілейний. С. 122–141.

49. Вітик Ю. Дотримання прав і свобод людини: принцип діяльності Національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 116–121. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/20.pdf>

50. Вітюк Д. Л., Павлюх О. А. Вибори як форма безпосередньої демократії: теоретико-правовий аспект. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 115–121. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap\\_2019\\_10\\_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2019_10_25)

51. Водянніков В. Конституціоналізм в екстремальних умовах: установча її встановлена влада в кризові періоди. *Український часопис конституційного права*. 2021. № 4. С. 8–37.

52. Волошина Я. Місцеве самоврядування: теорії походження та їх реалізація. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 117–122. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/3/23.pdf>

53. Воронько Л. О. Гендерна політика в системі державної служби: поняття і сутність. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej16/txts/12VLOSPS.pdf>

54. Вплив covid-19\* на права жінок в Україні. Звіт Асоціації жінок-юристок України «ЮрФем». 2019. 51 с.

55. Гайдар М. Є. Принципи місцевого самоврядування в аспекті процесу об'єднання територіальних громад в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 4 (29), т. 2. С. 8–13. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/426>.

56. Гамбург І., Гамбург С. Закріплення моделі політико-територіального устрою в конституціях держав: плюралізм підходів і досвід для України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 365–370. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/4/64.pdf>

57. Ганзицька Т. С. Правоохоронні органи в механізмі забезпечення гендерної рівності в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: «Право»*. 2018. Вип. 5. С. 185–189.

58. Гбур З. В., Галушкіна Л. В., Акімов О. О. Кабінет Міністрів України: функції, повноваження та відповідальність. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. № 5. URL: [http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5\\_2022/5.pdf](http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/5_2022/5.pdf)

59. Герасименко Є. До поняття та класифікації іноземних громадян та осіб без громадянства. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право*. 2020. № 2 (46). С. 45–51. URL: <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/226610/226182>

60.Гербут Н. Гендерне квотування як основний механізм забезпечення паритетного представництва жінок у виборчих органах влади. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2018. Вип. 6 (56). С. 197–207. URL: [https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/gerbut\\_genderne.pdf](https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/gerbut_genderne.pdf).

61.Глагович М. В., Діденко Н. Г. Повноваження Кабінету Міністрів України, функції та відповідальність. *Державне управління*. 2021. № 7. С. 91–97. URL: [http://www.investplan.com.ua/pdf/7\\_2021/16.pdf](http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2021/16.pdf)

62.Головань В. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини в системі гарантій конституційних прав і свобод. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 136–140.

63.Головко О. С. Місце та функції інституту президента в політичній системі демократичних суспільств. *Аспекти публічного правління*. 2018. Т. 6, № 5. С. 41–51.

64.Голуб М. В. Муніципальна поліція як елемент правоохоронної системи деяких країн Європи. *Південноукр. прав. часопис*. 2019. № 4, т. 2. С. 26–29. URL: [http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/4/part\\_2/7.pdf](http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2019/4/part_2/7.pdf)

65.Гречило А., Завітій Б. НАШ ГЕРБ. Українські символи від княжих часів до сьогодення Альбом. Київ: Родовід, 2018. 400 с.

66.Грішин О. Історична роль і місце Президента в системі органів державної влади сучасної України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. Т. 2. № 78. С. 9–13.

67.Гудзь Л., Гудзь Т. Принцип загального виборчого права: міжнародні стандарти та перспективи законодавчої реалізації в Україні. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2020. С. 30–39. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/16370>

68.Гудзь Т. І. Верховенство конституції як принцип засад конституційного ладу України. *Конституція України: ціннісний вимір 25-річного досвіду державотворення та правотворення: Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 черв. 2021 р.)* / КНУ ім. Т. Шевченка. Київ, 2021. С. 154–156.

69.Гудзь Т. І. Засади конституційного ладу України та їх ознаки. *Новітні тенденції сучасної юридичної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 4–5 грудн. 2020 р.)* / Дніпро: ГО «Правовий світ», 2020. С. 29–31.

70.Гудзь Т. І. Конституційне закріплення суспільного ладу: основні підходи. *Право і безпека*. 2015. № 3 (58). С. 21–25. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib\\_2015\\_3\\_6/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2015_3_6/)

71.Гудзь Т. І. Принцип вільного руху інформації як основний принцип європейської аудіовізуальної політики // Протидія кіберзагрозам та торгівлі людьми: тези доп. міжнарод. наук.-практ. конф. (Харків, 26 лист. 2019 р.). Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС. С. 305–308. URL: [http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/26\\_11\\_2019/pdf/97.pdf](http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/26_11_2019/pdf/97.pdf)

72.Гудзь Т. І. Форми посягання на конституційний лад України // Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє: тези доп. міжнарод. наук.-практ. конф. (Харків, 22 лист. 2019 р.). Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС. С. 132–133.



73.Гудзь Т. І., Головня А. І. Захист персональних даних в умовах російсько-українсько війни. *Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів в умовах окупації українських територій*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 30 вересня 2022 року. Кривий Ріг: ДонДУВС, 2022. С. 160–163.

74.Гудзь Т. І., Павленко С. М. Новітні тенденції захисту прав людини в Україні у сфері бізнесу під час воєнного стану. *Science, development and the latest development trends: XXXV International Scientific and Practical Conference*. 06-09 September 2022, Paris, France. 2022. URL: [https://isg-konf.com/uk/science-development-and-the-latest-development-trends/?utm\\_source=eSputnik-promo&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Test\\_GMAIL\\_NEW\\_UA\\_SITE\\_Konferencija&utm\\_content=800565517](https://isg-konf.com/uk/science-development-and-the-latest-development-trends/?utm_source=eSputnik-promo&utm_medium=email&utm_campaign=Test_GMAIL_NEW_UA_SITE_Konferencija&utm_content=800565517)

75.Гузій А. А. Конституційний контроль в зарубіжних країнах. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Юридичні науки*. 2018. № 8 (48), т. 2. С. 12–15. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj\\_2018\\_8%282%29\\_\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_8%282%29__4)

76.Гурковський М. П., Єсімов С. С. Основні форми та методи діяльності поліції у сфері забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 4. С. 171–186. URL: [https://www.lvduvs.edu.ua/en/documents\\_pdf/visnyky/nvsy/04\\_2016/16gmpgvu.pdf](https://www.lvduvs.edu.ua/en/documents_pdf/visnyky/nvsy/04_2016/16gmpgvu.pdf)

77.Дахова І. І. Принцип єдиного громадянства в законодавстві та практиці України та зарубіжних країн. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 26. С. 95–109.

78.Дерець В. А. Удосконалення правових засад системи центральних органів виконавчої влади України. *Правова держава*. 2020. Вип. 3. С. 333–340.

79.Державна політика щодо захисту прав національних меншин: досвід країн Вишеградської групи / Колективна монографія. Львів. Видавництво «Сорока», 2019. 184 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/2150/monografiyavyshegrad.pdf>

80.Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124–127.

81.Деркач А. Л. Формування складу Кабінету Міністрів України: правове регулювання та реалії сьогодення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6, т. 3. С. 26–29. URL: [http://apnl.dnu.in.ua/6\\_tom\\_3\\_2017/8.pdf](http://apnl.dnu.in.ua/6_tom_3_2017/8.pdf).

82.Динник І. П. Депутатська етика для парламентарів: європейський досвід та Україна. *Економіка та держава. Серія державне управління*. 2017. № 2. С. 12–15. URL: [http://www.pa.economy.in.ua/pdf/2\\_2017/5.pdf](http://www.pa.economy.in.ua/pdf/2_2017/5.pdf)

83.Діяльність народного депутата України у Верховній Раді України: Посібник для народних депутатів України / Лінецький С. В., Крижанівський В. П., Крук О. І. К.: Друкарський дім Олега Федорова, 2019. 104 с.

84.Дмитрик Р. В. Зарубіжний досвід діяльності поліцейських та можливості його використання в Україні. *Юридична наука*. 2019. № 11. С. 210–216.

85.Добровольська Н. В., Хамходера О. П. Офіс Президента України як державний орган (у контексті антикорупційного законодавства). *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 2 (68). С. 82–90. URL: [http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/2\\_2020/16.pdf](http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2020/16.pdf)

86.Долженков О., Гжибовська Т. Статус обласних рад у системі здійснення місцевого самоврядування в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. Т. 2, № 83. С. 146–150. URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/237294>

87.Доронін І. Контрольні повноваження Президента України у сфері національної безпеки: проблеми і перспективи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 95–100. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/2/19.pdf>

88.Дракохруст Т. В. Особливості правової регламентації законодавства України у сфері захисту прав іноземців та осіб без громадянства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1. С. 190–193. URL: [http://www.lsej.org.ua/1\\_2017/50.pdf](http://www.lsej.org.ua/1_2017/50.pdf).

89.Дробуш І. В., Кутинець В. В. Проблеми набуття громадянства України. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1 (45.1). С. 35–38.

90.Дрозд А. О. Історико-порівняльний аналіз формування інституту конституційного контролю в Німеччині та Франції. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 3–10. URL: [http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/4\\_2019/3.pdf](http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/4_2019/3.pdf).

91.Дрьомов С. В. Інститут громадянства як регулятор впливу на стан забезпечення національної безпеки України: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2017. 52 с. URL: [http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Institut\\_Gromadyanstva\\_Print\\_Bleed=3mm-b18af.pdf](http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Institut_Gromadyanstva_Print_Bleed=3mm-b18af.pdf)

92.Етнокультурна автономія як інститут забезпечення прав національних меншин: світовий досвід і Україна: наукова записка / Кресіна І., Явір В., Ходаківський М. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2018. 120 с

93.Євсюкова О. В. Запровадження принципів реалізації сервісно-орієнтованої діяльності органів публічної влади в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 3. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur\\_2018\\_3\\_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2018_3_16)

94.Єднак В. М. Місце правоохоронних органів у системі органів державної влади. *Південноукр. прав. часопис*. 2019. № 4, т. 2. С. 38–40.

95.Єзеров А. А. Конституційна скарга і виключні обставини для перегляду справ. *Судебно-юридическая газета*. 2020. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/153161-konstitutsiyna-skarga-i-viklyuchni-obstavini-dlya-pereglyadu-sprav>

96.Єпринцев П. С., Носевич Н. Р. Федеральне бюро розслідувань США: історія, правова основа професійної діяльності, завдання, структура. *Прав. часопис Донбасу*. 2020. № 1(70). С. 14–23.

97. Єфімов О. М., Заєць В. А. Механізм реалізації прав і свобод національних меншин України. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2018. Вип. 59. С. 517–523.
98. Желих Н. М. Повноважність Верховної Ради України як необхідна умова здійснення її конституційних повноважень. *Юридичний електронний журнал*. 2018. № 4. С. 13–15. URL: [http://lsej.org.ua/4\\_2018/4\\_2018.pdf](http://lsej.org.ua/4_2018/4_2018.pdf)
99. Журавель Я. В. Нормативно-правовий рівень оптимізації системи центральних органів виконавчої влади в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Вип. 1 (30). С. 72–76.
100. Журавльов Д. Поняття і загальна характеристика центральних органів виконавчої влади України. *Публічне право*. 2018. № 3 (11). С. 61–67.
101. Забезпечення гендерної рівності: проблеми теорії та практики: навч. посіб. / за ред. Н. Камінської. Київ, 2018. 285 с.
102. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові основи використання зарубіжного досвіду при охороні і захисті виборчих прав громадян. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 3. С. 24–27. URL: [http://apnl.dnu.in.ua/3\\_2019/8.pdf](http://apnl.dnu.in.ua/3_2019/8.pdf).
103. Задосенко К. О. Законодавство Європейського Союзу у сфері забезпечення політики гендерної рівності: досвід для України. *Юридичний журнал*. № 23. 2019. С. 144–150.
104. Закірова С. Референдум як інструмент прямої демократії: міжнародний досвід і корисні уроки для України. *Громадська думка про правотворення*. 2019. № 10 (175). С. 4–13. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2019/10.pdf>.
105. Закоморна К., Юхименко Д. Досвід функціонування інституту глави держави в системі стримувань та противаг у пострадянських країнах: перспективи для України. *Право і суспільство*. 2021. № 5. С. 122–126. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/21.pdf>
106. Запорожець В. Умови прийнятності конституційних скарг: законодавче врегулювання та практика Конституційного Суду України. *Український часопис конституційного права*. 2020. № 3. С. 25–50.
107. Зінченко О. В. Особливості форми правління арабських монархій (порівняльний аналіз). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2018. Т. 25, № 1. С. 50–64. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/519213.pdf>
108. Зозуля О. І. Критерії та принципи формування персонального складу комітетів Верховної Ради України. *Форум права*. 2019. № 2. С. 36–44. URL: [http://forumprava.pp.ua/files/036-044-2019-2-FP-Zozulia\\_6.pdf](http://forumprava.pp.ua/files/036-044-2019-2-FP-Zozulia_6.pdf)
109. Зубенко Г. В. Форми парламентської відповідальності члена уряду: порівняльно-правовий аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2019. Вип. 27. С. 49–54.
110. Івановська А. М. Розмежування судового та конституційного контролю: теоретико-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 234–237. URL: [http://www.lsej.org.ua/3\\_2020/58.pdf](http://www.lsej.org.ua/3_2020/58.pdf)

111. Іванченко Ю. М. Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05ijmipu.pdf>
112. Івченко Ю. В. Гендерна рівність в Україні (національні особливості). *Філософські та методологічні проблеми права*. 2018. № 1–2. С. 52–59. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fmpp\\_2018\\_1-2\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fmpp_2018_1-2_8)
113. Ізбаш К. Л., Доценко О. С. Форми та методи діяльності Національної поліції України у сфері забезпечення прав і свобод дітей. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 2. С. 3–7. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2021/2/3.pdf>
114. Ільницький М. С. Становлення конституційного ладу в Україні. *Право.ua*. 2017. № 3. С. 10–15. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravo\\_2017\\_3\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravo_2017_3_4)
115. Ірклієнко А. І. Двопалатний парламент в умовах формування конституційної демократії. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 136–139.
116. Йосифович Д. І., Андрусишин Р. М. Проблеми реформування органів виконавчої влади в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2018. № 4. С. 143–152.
117. Каглинський О. Є. Правові засади діяльності Служби безпеки України як суб'єкта сфери безпеки і оборони. *Нове українське право*. 2022. Вип. 3. С. 68–74. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/285/250>
118. Какаулina Л. До питання конституціалізації інституту Державного герба України // *Юридична газета online: сайт*. 07.09.2021. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/konstytutsiine-pravo/do-pitannya-konstitucializaciyi-institutu-derzhavnogo-gerba-ukrayini.html>
119. Калініченко Б. М. Сучасні ЗМІ як інструмент інформаційної війни. *Політикус*. 2018. Вип. 1. С. 77–82.
120. Каракасіді О. Ф. Специфіка конституційно-правових основ державної влади у сучасній Україні та проблеми її практичної реалізації. *Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління*. 2018. С. 38–47.
121. Кардаш А. В. Інформація про особу та персональні дані: окремі аспекти співвідношення. *Форум права*. 2017. № 4. С. 87–92. URL: [http://nbuv.gov.ua/ujrnf/index.htm\\_2017\\_4\\_15](http://nbuv.gov.ua/ujrnf/index.htm_2017_4_15)
122. Карлова В. В. Державна мова як засіб формування національної свідомості українського суспільства. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej5/txts/07kvvsus.htm>
123. Касинюк Л. А., Мельник Е. А. Правова держава та проблеми становлення її в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 28–32. URL: [http://www.lsej.org.ua/6\\_2019/6.pdf](http://www.lsej.org.ua/6_2019/6.pdf)
124. Касяненко Є. В. Теоретико-правова характеристика трансформації статусу місцевих державних адміністрацій в умовах децентралізації влади. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 20–23. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/handle/123456789/3703>

125. Кириченко Ю. Конституційне закріплення права на невтручання в особисте і сімейне життя в Україні та європейських державах: порівняльно-правовий аналіз. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 5. С. 34–40. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru\\_2018\\_5\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2018_5_9)
126. Кириченко Ю. М. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6. С. 216–219. URL: [http://www.lsej.org.ua/6\\_2018/58.pdf](http://www.lsej.org.ua/6_2018/58.pdf).
127. Кириченко Ю., Давлетова Г. Роль політичних партій у сучасних процесах державного будівництва в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 3. С. 7–12. URL: [https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2021/01/s3\\_ua/3.pdf](https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2021/01/s3_ua/3.pdf)
128. Кінаш Н. Б. Принципи громадянства як фактор забезпечення національної безпеки України. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 2. С. 63–66.
129. Клименко О. М., Данилюк Ю. В. Конституційно-правовий статус народного депутата України: проблемні питання та підходи до їх вирішення. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2020. Вип. 4. С. 50–59.
130. Ключевський В. І. Органи місцевого самоврядування в Україні: історичний аспект та нагальні проблеми сьогодення. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2019. Т. 30 (69). № 6. С. 102–108.
131. Коваленко В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. Т. 19, № 1. С. 81–87. URL: <https://ojs.naia.kiev.ua/index.php/lawjournal/article/view/1212>.
132. Коваленко Г. В. Впровадження децентралізації публічної влади на основі досвіду європейських країн. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 13, ч. 1. С. 120–123.
133. Ковтун В., Зезуль Ю. Адміністративно-територіальний устрій як елемент конституційного дизайну. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 127–131.
134. Козадаєв В. Скасування депутатської недоторканності (імунітету): pro et contra // *Юридична Газета онлайн: сайт*. 24.02.2020. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/skasuvannya-deputatskoyi-nedotorkannosti-imunitetu-pro-et-contra.html>.
135. Козинець І. Г., Козинець О. Г. Права біженців в контексті прав людини в сучасному світі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2, т. 2. С. 21–24. URL: [http://apnl.dnu.in.ua/2\\_2\\_2017/7.pdf](http://apnl.dnu.in.ua/2_2_2017/7.pdf)
136. Колесник С. П. Зарубіжний досвід правоохоронних органів у разі проведення антитерористичних операцій. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4, ч. 1. С. 113–117.
137. Колесник Я. В. Поняття та класифікація принципів реалізації правоохоронної функції держави органами Національної поліції України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 4. С. 156–162.

138. Колісник В. Відновлення дії Конституції України та зміна форми правління як засіб поновлення конституційного ладу. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 4. С. 103–108. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vksu\\_2015\\_4\\_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vksu_2015_4_13)

139. Колодій А. Проблема вибору форми державного правління в Україні (в контексті конституційної реформи). *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2016. Вип. 3–4 (83–84). С. 187–211. URL: [https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kolodii\\_problema.pdf](https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kolodii_problema.pdf)

140. Коломієць Ю. М. Проблема конституційного регулювання промугації законів Президентом України. *Конституція України: ціннісний вимір 25-річного досвіду державотворення та правотворення*: Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 червня 2021 р.) / КНУ ім. Т. Шевченка. Київ, 2021. С. 221–224.

141. Коломієць Ю. М., Гудзь Л. В. Правопорушення на виборах в Україні та шляхи їх подолання. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. 2019. № 6 (46). С. 51–54.

142. Коломоєць Наталія. Повноваження освітнього омбудсмена у сфері захисту прав дітей. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 173–176.

143. Конституційний Суд України. Каталог юридичних позиції. URL: <https://ccu.gov.ua/zagolovok/katalog-yurydychnyh-pozyciy>

144. Корнієнко П. С. Президент України у системі органів правозахисної діяльності. *Часопис Київського університету права*. 2019. Вип. 1. С. 89–92.

145. Косілова О., Поєдинок В. Втручання у права людини в німецькій та українській правових доктринах. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 3. С. 50–56. URL: [http://www.pap.in.ua/3\\_2019/13.pdf](http://www.pap.in.ua/3_2019/13.pdf).

146. Костенко С. О., Мамчур С. М. Компаративний аналіз систем місцевого самоврядування в Україні та деяких країн світу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 2. С. 53–56. URL: [http://www.lsej.org.ua/2\\_2019/14.pdf](http://www.lsej.org.ua/2_2019/14.pdf).

147. Костицький В. Місцеве самоврядування як окрема гілка публічної влади. *Вісник АПСБТ*. 2018. № 1. С. 48–50. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV\\_2018\\_1\\_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV_2018_1_10).

148. Костицький М. В., Камінська Н. В., Кушакова-Костицька Н. В. Перспективи вдосконалення діяльності Конституційного Суду України в умовах сучасних суспільних трансформацій. *ScienceRise: Juridical Science*. 2019. № 3 (9). URL: [http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1pxXqkSe70oJ:journals.uran.ua/sr\\_law/article/download/180113/180588/400273+&cd=4&hl=ru&ct=clnk&gl=ua](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1pxXqkSe70oJ:journals.uran.ua/sr_law/article/download/180113/180588/400273+&cd=4&hl=ru&ct=clnk&gl=ua)

149. Коцур В. В. Національні меншини України в контексті суспільно-політичних трансформацій 90-х рр. XX ст. – поч. XXI ст.: монографія. Переяслав-Хмельницький, (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2019. 594 с. URL: [https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/natsionalni\\_menshyny\\_ukrainy-1.pdf](https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/natsionalni_menshyny_ukrainy-1.pdf)

150. Красовський К. Новітні ідеї гарантування природних прав людини та удосконалення їх конституційних механізмів на тлі світового досвіду. *Публічне право*. 2019. № 4 (36). С. 19–29.
151. Кресіна І. Етнокультурна автономія як політико-правовий інститут захисту прав національних меншин. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2020. Вип. 3–4 (99–100). С. 204–223. URL: [https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/kresina\\_etnokulturna.pdf](https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/kresina_etnokulturna.pdf).
152. Кресіна І.О. Вибірність суддів як реалізація принципу народовладдя. *Право України*. 2019. № 10. С. 142–157.
153. Крочук М. І. Гендерна рівність як складова загального принципу рівності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4. С. 464–471.
154. Курцев О. Ю. Поняття та ознаки унітаризму як принципу конституційного ладу України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Юриспруденція»*. 2020. № 44. С. 107–112
155. Курцев О. Ю. Принцип унітаризму та система адміністративно-територіального устрою України. *Право та державне управління*. 2020. № 4. С. 141–147.
156. Кушніренко О. Г., Кузнецов І. А. Проблеми законодавчого закріплення, використання та охорони державних символів України: конституційно-правовий аспект. 2017. № 1. URL: [http://nauka.nulau.org.ua/download/el\\_zbirnik/1/Kushnirenko.pdf](http://nauka.nulau.org.ua/download/el_zbirnik/1/Kushnirenko.pdf)
157. Лазарева М. Д. Стан забезпечення прав людини в Україні на сучасному етапі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. С. 51–53. URL: [http://lsej.org.ua/1\\_2020/13.pdf](http://lsej.org.ua/1_2020/13.pdf)
158. Ласько І. М. Рішення Європейського суду з прав людини у сфері соціального забезпечення України. *Держава і право*. 2018. Вип. 61. С. 240–245. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip\\_2018\\_61\\_39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2018_61_39).
159. Левенець А. В. Щодо проблеми розширення підстав дострокового припинення повноважень народних депутатів в Україні // Матеріали 74-ї звіт. наук. конф. професорсько-викладацького складу і наук. працівників економіко-правового факультету ОНУ ім. І. І. Мечникова (м. Одеса, 27–29 лист. 2019 р.). Одеса: Фенікс, 2019. С. 47–49. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/26178/1/47-49.pdf>
160. Левченко Н., Калюженко А. Молодіжні громадські організації як чинник формування соціальної активності молоді: правові засади. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2019. Вип. 3. С. 133–141.
161. Лежненко І. П. Організаційно-правові засади функціонування Фінансової гвардії Італії (La Guardia di Finanza). *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. Вип. 1–2. С. 142–148.
162. Летнянчин Л. І. Пряма дія норм Конституції України: від принципу – до практичного застосування. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 4 (91). С. 115–127. URL: [http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/\\_VA=8\\_\\_4\\_2017-115-127.pdf](http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/_VA=8__4_2017-115-127.pdf)

163. Лешанич М. Інституціалізація політичних партій і партійних систем: категоріальний апарат та методологія дослідження. *Регіональні студії*. 2019. № 16. С. 50–58.
164. Лешанич М. Особливості інституціалізації партійної системи України в умовах гібридного політичного режиму. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Вип. 147 (№ 8). Ч. 3. Політичні науки. С. 48–53.
165. Лешанич М. Особливості формування виборчої системи України (1991–2014 рр.). *Регіональні студії*. 2018. № 12. С. 18–25.
166. Лихачов Н. С. Класифікація парламентських процедур Верховної Ради України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. Вип. 43 (1). С. 67–72. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr\\_2017\\_43%281%29\\_\\_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_43%281%29__18).
167. Лінник Н.В. Права людини починаються з прав дитини. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 356–360.
168. Лушпієнко Ю. Конституційно-правовий статус біженців та внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 188–193. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/37.pdf>.
169. Магновський І. Й. Конституційна реформа В Україні: виклики сучасності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. № 1. С. 7–10. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2018/1/4.pdf>
170. Максименко Ю. Статус і повноваження депутатів місцевих рад. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 175–180.
171. Мартинюк Р. Змішана республіка – напівпрезидентська форма правління? *Право України*. 2018. № 1. С. 172–183.
172. Мартинюк Р. Класифікація форми правління: проблема вибору критеріїв. *Право України*. 2018. № 12. С. 207–219.
173. Мартинюк Р. Президент і виконавча влада: співвідношення інститутів у практиці сучасних республік. *Право України*. 2020. № 3. С. 256–269.
174. Мартинюк Р. С. Конституційно-правовий статус Президента України та Кабінету Міністрів України: пошук оптимальної моделі компетенційних взаємозв'язків. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). С. 66–75. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2016/n1/16mrsmkv.pdf>
175. Марценюк Л., Груздев О. Жінка в секторі безпеки й оборони: гармонія професійного та особистого. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 76–84.
176. Марчук М. І. Місцеві вибори у країнах Європейського Союзу та Україні: порівняльна характеристика *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету Серія: Право*. 2022. Вип. 70. С. 119–123.
177. Марчук М. І. Особливості еволюції правового статусу прокуратури в Республіці Польща. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 1 (90). С. 54–60. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10456?locale-attribute=en>



178. Марчук М. І. Територіальне самоврядування Республіки Польща як складник європейської регіональної стратегії. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Вип. 3 (28). Т. 1. С. 50–54.

179. Марчук М. І., Коломієць Ю. М. Компетенція Президента Республіки Польща щодо охорони її суверенітету, незалежності і територіальної цілісності. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 3. С. 326–330. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/14775>

180. Маслова Я.І. Військово-цивільні адміністрації як суб'єкт публічного адміністрування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 213–216. URL: [http://lsej.org.ua/3\\_2021/56.pdf](http://lsej.org.ua/3_2021/56.pdf).

181. Мельник М. І. Охорона Конституції України // Енциклопедія Сучасної України: енциклопедія [електронна версія] / ред.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. Т. 24. URL: <https://esu.com.ua/article-77299>.

182. Мельничук О. П. Відокремлення держави та релігійних організацій в сучасних умовах державотворення: правова природа, зміст та види. *Правова позиція*. 2020. № 2 (27). С. 178–182. URL: <http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/2/34.pdf>

183. Миргород-Карпова В. В. Загальні засади організації та діяльності суддів в Україні. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2021. Вип. 1 (93). С. 61–69.

184. Миронюк Р. Громадський контроль за діяльністю поліції: монограф. Дніпро, 2020. 134 с. URL: [https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3953/1/Монографія\\_Громадський\\_%20контроль\\_Миронюк%20Р.В.%2B%2B.pdf](https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/3953/1/Монографія_Громадський_%20контроль_Миронюк%20Р.В.%2B%2B.pdf)

185. Миронюк С. А. Сучасні моделі поліцейських послуг в окремих країнах Західної Європи та можливості їх впровадження в Україні. *The scientific heritage*. 2022. No 84. С. 55–60.

186. Михайлов М. Класифікація типових та нетипових форм безпосередньої демократії. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 127–131. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/10/27.pdf>

187. Мищак І. Конституція України: проблемні аспекти й перспективи удосконалення (до 25-річчя ухвалення Основного Закону). *Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти*. 2021. № 5–6 (85–86). С. 5–9. URL: [http://nbuvipar.gov.ua/images/konstutyciynuy\\_proces/2021/5-6.pdf](http://nbuvipar.gov.ua/images/konstutyciynuy_proces/2021/5-6.pdf).

188. Мищак І. М. Стратегія влади щодо розвитку органів правосуддя та конституційного судочинства в Україні. *Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти*. 2021. № 4 (84). С. 3–8. URL: [http://nbuvipar.gov.ua/images/konstutyciynuy\\_proces/2021/4.pdf](http://nbuvipar.gov.ua/images/konstutyciynuy_proces/2021/4.pdf)

189. Мішин С. І. Теоретично-методологічні засади реформування системи місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 64. С. 60–77.

190. Мішина Н. В. Муніципальна реформа в Україні: стан і перспективи. *Право України*. 2018. № 4. С. 126–138.

191. Могілевська Л. Форми діяльності Національної поліції у сфері забезпечення прав і свобод дитини. *Підприємництво, господарство і право*.

2020. № 1. С. 128–132. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10226>
192. Мохончук Б. С. Вплив норм «м'якого права» на формування демократичної виборчої системи. *Форум права*. 2017. № 1. С. 127–135. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP\\_index.htm\\_2017\\_1\\_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_1_24)
193. Мудрик Ю. Національна ідея як фактор консолідації українського суспільства. *Гілея*. 2019. Вип. 131 (4). URL: <https://www.en.gov.ua/aktualyno/naconalyna-deya-yak-faktor-konsoldac-ukransykykogo-susplystva>.
194. Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Третьої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 06 грудня 2019 р.). К.: ТОВ «ВІ ЕН ЕЙ ПРЕС», 2019 228 с. URL: [https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/knyga2019\\_rik.pdf](https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/knyga2019_rik.pdf)
195. Мхітарян А. М. Конституційно-правові основи діяльності національно-культурних автономій в Україні. *Правова держава*. 2016. № 21. С. 287–290. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/339573.pdf>
196. Національні меншини України і медіа: до порозуміння через толерантність: посіб. для журналістів та журналісток / Д. Дуцик, М. Дворовий. 2019. URL: <https://rm.coe.int/national-minorities-of-ukraine-and-media-a5/16809c8a86>.
197. Недибалюк В. Д. Окремі аспекти незалежності Конституційного Суду України як гарантія реалізації основного закону. *Форум права*. 2019. № 54(1). С. 52–59. URL: [https://forumprava.pp.ua/files/052-059-2019-1-FP-Nedybaliuk\\_8.pdf](https://forumprava.pp.ua/files/052-059-2019-1-FP-Nedybaliuk_8.pdf)
198. Нестерович В. Ф. Зміст та структура суб'єктивного виборчого права в Україні. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Спец. вип. № 3. С. 163–169.
199. Нестерович В. Ф. Поняття й види народного вето в контексті сучасних конституційно-правових трансформацій. *Право і суспільство*. 2016. № 3. С. 27–33. URL: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/3\\_2016/part\\_1/8.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/3_2016/part_1/8.pdf)
200. Нижник А. І. Недоторканність народного депутата України – конституційно-правова гарантія незалежного парламентського контролю: інформаційно-правовий аспект. *Інформація і право*. 2019. № 2 (29). С. 141–155. URL: [http://ippi.org.ua/sites/default/files/18\\_6.pdf](http://ippi.org.ua/sites/default/files/18_6.pdf)
201. Новородовський В. Статус іноземних добровольців в Україні (2014–2018): політико-правове забезпечення. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2019. Вип. 3–4 (95–96). С. 254–271. URL: [https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/novorodovskyi\\_status.pdf](https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2019/03/novorodovskyi_status.pdf)
202. Олійник В. С. Республіканська форма правління: її особливості в Україні. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право*. 2018. № 2. С. 15–26. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/shssl\\_2018\\_2\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/shssl_2018_2_4)
203. Олійник В. С., Антоненко М. І. Проблеми фінансування політичних партій в Україні та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник Сіверщини. Серія:*

*Право*. 2018. № 1 (3). С. 105–118. URL: <http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Olijnik-V.-S.-Antonenko-M.-I..pdf>

204. Олійник В. С., Олійник В. В., Шумний А. О., Чабанюк Д. Ю. Проблеми конституційно-правового забезпечення недоторканності народних депутатів: зарубіжний досвід та українські реалії. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 17–28.

205. Опалько Ю. В. Відкритість і прозорість у діяльності громадських об'єднань: стан, проблеми, перспективи вирішення. Аналітична записка. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/2132/>

206. Організація діяльності органів державної влади: навч. посіб. / О. Г. Вагонова, О. В. Горпинич, В. В. Чорнобаєв; М-во освіти і науки України, НТУ «Дніпровська політехніка». Д.: НТУ «ДП», 2019. 77 с.

207. Осауленко С. В. Конституційне право громадян на об'єднання в політичні партії та судова практика його захисту: монографічні дослідження. *Jurnalul Juridic Național: teorie și practică*. 2018. № 4, т. 2. С. 35–37.

208. Остапович І. П. Особливості профілактичної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. *Наука і правоохоронна діяльність*. 2020. № 2. С. 318–324.

209. Павлюх О. А. Роль президента як глави держави в організації державної влади: Україна і світ. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. Вип. 3–4 (12–13). С. 28–34.

210. Павроз Т. В. Права церкви в Україні, як основоположний елемент її конституційно-правового статусу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. № 2 (107). С. 63–69. (Серія «Юридичні науки»).

211. Пальчук В. Громадянство України: підстави його набуття і припинення в сучасному контексті. URL: [http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com\\_content&view=article&id=849:status-gromadyanina&catid=8&Itemid=350](http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=849:status-gromadyanina&catid=8&Itemid=350)

212. Панкевич О. З. Право на приватність: деякі сучасні тенденції в практиці Страсбурзького Суду. *Соціально-правові студії*. 2018. Вип. 1. С. 23–30.

213. Панфілов О. Є., Хамходера О. П. Комісія як новий вид центральних органів виконавчої влади: осмислення нормативних змін. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 282–286. URL: [http://www.lsej.org.ua/7\\_2020/75.pdf](http://www.lsej.org.ua/7_2020/75.pdf)

214. Панчишин Р. І. Поняття та форми взаємодії органів місцевого самоврядування і місцевих органів державної виконавчої влади. *Право і суспільство*. 2018. № 6, ч. 2. С. 108–113.

215. Парламентська етика в Україні. Реалії, потреби, перспективи / І. Сулова, Ф. Флурі, В. Бадрак; За матеріалами дослідження Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння та Інституту соціальних технологій «Соціополіс». Женева-Київ, 2017. 56 стор. URL: [https://dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Parliamentary-Ethics-Ukraine\\_UKR.pdf](https://dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Parliamentary-Ethics-Ukraine_UKR.pdf)

216. Партійна система України після 2019 року: особливості та перспективи розвитку. Київ: Центр Разумкова, 2020. 104 с. URL: [https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020\\_part\\_sistem.pdf](https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_part_sistem.pdf).
217. Пастушенко В. А. Адміністративні обов'язки місцевих державних адміністрацій в Україні. *Юридична наука*. 2019. № 5. С. 111–117.
218. Пашинський В. Й. Повноваження Президента України у сфері оборони держави. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6, т. 2. С. 59–63.
219. Пашинський В. Й. Рада національної безпеки і оборони України як суб'єкт забезпечення оборони держави. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 259–262. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/525249.pdf>
220. Петришина М. О., Юхименко Д. С. Зарубіжний досвід функціонування інституту президента в системі стримувань та противаг: перспективи для України. *Молодий вчений*. 2019. № 12. С. 358–362.
221. Пехник А. В. Дзюбенко Ю. М. Безпосередня демократія як форма реалізації народовладдя в Україні (місцевий рівень). *Актуальні проблеми політики*. 2018. Вип. 61. С. 275–285.
222. Пивовар М. С. Напрямки реформування Верховної Ради України в механізмі взаємодії державної влади та опозиції. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2019. Вип. № 6, vol. 2. С. 250–254.
223. Піфко О. О. Проблеми реалізації конституційного права на об'єднання в професійні спілки в практиці Європейського суду з прав людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2019. Вип. 55, т. 1. С. 94–96.
224. Погорецький М., Старенький О. Кримінальне провадження щодо народного депутата: проблемні питання. Межі недоторканності. *Закон і бізнес*. 2019. № 8. URL: <https://zib.com.ua/ua/print/136660.html>
225. Подвійне громадянство: загроза, реальність чи вимушена необхідність? 2018. URL: [http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/2gr\\_a5\\_00.pdf](http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/2gr_a5_00.pdf)
226. Попович Т., Шаварин А. Сутнісне наповнення четвертого покоління прав людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 266–271.
227. Право на життя в контексті кримінального провадження: практика Європейського суду з прав людини та законодавство України: наук.-практ. осіб. Харків: Право, 2019. 185 с.
228. Право обирати і бути обраним в країнах ЄС: суб'єкти, умови і механізми реалізації. URL: [http://www.parlament.org.ua/docs/files/8/1150892449\\_ans.pdf](http://www.parlament.org.ua/docs/files/8/1150892449_ans.pdf)
229. Правовий захист шукачів захисту та біженців. 2021. 37 с. URL: <https://r2p.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/posibnyk-dlya-pravozahysnykiv.pdf>
230. Прилуцький С. В. Незмінюваність суддів в Україні: конституційно-правове регулювання та проблеми реалізації. *Публічне право*. 2017. № 1 (25). С. 73–82.

231. Проблеми прав біженців та виклики сучасності: навч. посіб. / А. Л. Свящук. Харків: Вид-во, 2018. 324 с. URL: [https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/phd\\_2\\_copy.pdf](https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/phd_2_copy.pdf)
232. Прокопенко І. П., Дерманська О. В. Правова регламентація статусу біженця в Україні, Франції, Німеччині та Італії. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 1. С. 255–259.
233. Прохоров П. І. Конституційно-правовий статус суддів: основні елементи та їхня характеристика. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2020. Т. 5. С. 57–64.
234. Процюк І. В. Поділ державної влади як критерій класифікації форм державного устрою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2018. Вип. 51, т. 1. С. 36–40. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/30985>
235. Процюк І. В. Сучасні монархії: зміст і сутність. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2018. № 3 (61). С. 33–38. URL: [http://law.stateandregions.zp.ua/archive/3\\_2018/8.pdf](http://law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2018/8.pdf).
236. Пушкіна О. В., Чебикіна Т. С. Правовий аналіз статусу біженців та іноземних громадян в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2, т. 1. С. 35–38. URL: [http://apnl.dnu.in.ua/2\\_1\\_2017/11.pdf](http://apnl.dnu.in.ua/2_1_2017/11.pdf)
237. Рабінович С. Контроль за застосуванням заходів відповідальності за порушення присяги судді Конституційного Суду України: питання конституційності й законності. *Вісник Конституційного Суду України*. 2018. № 5. С. 63–73. URL: [https://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/visnik\\_5\\_2018.pdf](https://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/visnik_5_2018.pdf)
238. Радченко О. І. Деякі аспекти вдосконалення процедури натуралізації в Україні *Конституційно-правові механізми реалізації та захисту прав людини і громадянина в умовах війни: світовий досвід та Україна: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 26 травня 2022 р.)*. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. С. 133–137.
239. Радченко О. І. Проблемні питання прийняття до громадянства України деяких категорій осіб *Міжнародно-правова оцінка російської воєнної агресії в Україні та захист фундаментальних прав людини: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 лип. 2022 р.)* / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Асоціація українських правників. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. С. 273–276.
240. Ременяк О. В. Перспективи реформи децентралізації публічної влади в Україні крізь призму державотворчої практики: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. № 4. С. 34–39.
241. Рибачук А. Застосування норм Конституції України як норм прямої дії у процесуальній процедурі розгляду судової справи. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 5. С. 137–144. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/5/24.pdf>
242. Рижук І. В. Аналіз правового регулювання депутатського імунітету в Україні та зарубіжних країнах. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 3 (24). С. 23–26.

243. Рішення КСУ щодо деяких повноважень Президента: огляд. 21.12.2019. URL: <https://ti-ukraine.org/news/rishennya-ksu-shhodo-povnovazhen-prezydenta-oglyad/>

244. Розвиток форм безпосередньої демократії в Україні: аналіз доцільності та перспектив застосування: аналіт. доп. / Павленко І. А., Даниляк О. О., Макаров Г. В., Руденко А. В. Київ: НІСД, 2019. 65 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/dopovid-1.pdf>

245. Руденко Л. Д. Механізм притягнення до адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 207–210. URL: [http://www.lsej.org.ua/4\\_2020/51.pdf](http://www.lsej.org.ua/4_2020/51.pdf)

246. Рудик А. О. Етапи політичної трансформації монархій. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2020. Вип. 22 (27). С. 54–60.

247. Рудик А. О. Формування інституту політичної відповідальності глави держави в арабських монархіях. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2020. Вип. 28. С. 81–88. <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/29604/Rudyk.pdf?sequence=1>

248. Рудик П. А. Основні міжнародно-правові та європейські стандарти у сфері правосуддя та їх вплив на забезпечення єдності судової практики. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 74–80.

249. Рябовол Л. Т. Державний суверенітет: наукові підходи до визначення поняття і ступеня обмежень в умовах глобалізації. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право*. 2019. № 3(43). С. 262–266.

250. Рябовол Л. Т. Омбудсмен як інституційно-організаційна гарантія прав і свобод людини: зарубіжний досвід. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Т. 30 (69). № 4. С. 38–43.

251. Сабурова Г. Б. Обласні державні адміністрації в системі державного управління та їх роль у комплексному забезпеченні управлінських рішень. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2018. Т. 29 (68). № 1. С. 139–145.

252. Савчин М. Забезпечення конституційного порядку та стан війни. *Український часопис конституційного права*. 2017. № 2. С. 39–59.

253. Садовська О. М. Система конституційних принципів правового статусу людини та громадянина в Україні. 2019. С. 75–79. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/24457/1/75-79.pdf>

254. Свіріна К. С. Особливості адміністративно-правового забезпечення повноважень військово-цивільних адміністрацій. *Науковий вісник МГУ України. Серія: Право*. 2018. № 36. С. 164–166.

255. Селіванов А. Самообмеження компетенції Конституційного Суду України як умова застосування конституційної юрисдикції. *Публічне право*. 2018. № 3. С. 47–58.

256. Сердюк Л. М. Конституційне регулювання імпічменту президента в Україні й окремих зарубіжних країнах. *Науковий вісник Дніпропетровського*

державного університету внутрішніх справ. 2018. № 4. С. 59–66. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/11/4-18-ua/12.pdf>

257. Сіваш О. М., Іванова В. С. Регламентация статусу біженців на міжнародному, регіональному й національному рівнях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 419–421. URL: [http://lsej.org.ua/6\\_2019/104.pdf](http://lsej.org.ua/6_2019/104.pdf)

258. Скрипнюк О. Конституційне право і теорія конституційного права України: теоретико-методологічні проблеми. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2018. № 2 (73). С. 108–114. URL: [http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf\\_com-108-114.pdf](http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-108-114.pdf)

259. Скрипнюк О. Система конституційного права України та його галузева специфіка. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2019. № 2–3 (16–17). С. 41–45.

260. Скрипнюк О. Специфіка конституційно-правових відносин в Україні. *Вісник Академії правових наук України*. 2018. № 3. С. 59–68. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny\\_2018\\_3\\_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2018_3_7)

261. Скрипнюк О., Батанов О. Актуальні проблеми теорії джерел конституційного права України (аксіологічні, гносеологічні та онтологічні аспекти). *Право України*. 2017. № 6. С. 39–52.

262. Совгіря О. Предмет конституційного права України: аксіологічна складова на сучасному етапі. *Український часопис конституційного права*. 2017. № 1. С. 41–46. URL: <https://www.constjournal.com/wp-content/uploads/issues/2016-1/pdfs/5-olha-sovhyria-predmet-konstytutsiinoho-prava-ukrainy-aksiolohichna-skladova-suchasnomu-etapi.pdf>

263. Спінчевська О. М. Юридичні позиції Конституційного Суду України як джерело правового регулювання конституційного юрисдикційного процесу. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 3 (116). С. 57–67.

264. Сподинський О. О. Полігромадянство: позитивні і негативні сторони. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 5. С. 37–41. URL: [http://apnl.dnu.in.ua/5\\_2018/10.pdf](http://apnl.dnu.in.ua/5_2018/10.pdf)

265. Сподинський О. О. Проблема подвійного громадянства в Україні: шляхи її вирішення. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 4. С. 83–86. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup\\_2017\\_4\\_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2017_4_19)

266. Стандарти забезпечення прав людини у діяльності Служби безпеки України: Навч. посіб. / [Д. фон Бларер, Ю. Л. Белоусов, С. С. Кудінов та ін.; уклад. д-р екон. наук, проф. М. М. Чеховська; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. С. С. Кудінова, канд. соц. наук Ю. Л. Белоусова]. Київ: НА СБУ, 2019. 368 с.

267. Стахова Н. І., Михальчук В. М. Роль та функції Уповноваженого з прав людини в державному управлінні України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 97–103. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7569&i=14>

268. Стець О. М., Павліченко Є. В. Сучасні проблеми українського конституціоналізму та напрям їх уникнення. *Нове українське право*. 2021. Вип. 3. С. 164–169.

269. Стецюк Н. В. Стабільність Конституції і конституційні зміни: проблема співмірності. *Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: матеріали наукового семінару (23 червня 2017 р.)* / упор. М. В. Ковалів. Львів: ЛьвДУВС, 2017. С. 257–261.
270. Стешенко Т. В. Форми голосування в сучасних зарубіжних країнах. URL: [http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15130/1/Steshenko\\_44-47.pdf](http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15130/1/Steshenko_44-47.pdf)
271. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с. URL: <https://law.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-16.10.20.pdf>
272. Танько А. Стратегічні завдання та форми діяльності органів Національної поліції України як суб'єкта реалізації державної політики у сфері забезпечення прав і свобод людини. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 199–205. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9523>
273. Ткаля О. Загальні принципи організації та діяльності державного апарату. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 11. С. 274–279.
274. Ткаченко Є. В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 315 с. URL: [https://istu.edu.ua/fileadmin/media/Mizhnarodna\\_dialnist/HRLAW/05\\_Pravovoi\\_zakhyst\\_etnichnykh\\_ta\\_movnykh\\_menshyn.pdf](https://istu.edu.ua/fileadmin/media/Mizhnarodna_dialnist/HRLAW/05_Pravovoi_zakhyst_etnichnykh_ta_movnykh_menshyn.pdf)
275. Ткачук А. Ф., Наталенко Н. В. Робоча книжка депутата місцевої ради територіальної громади. Для депутатів і не тільки. К.: ТОВ «Видавництво “Юстон”», 2020. 150 с. URL: <https://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/workbook-for-lc-2020-1.pdf>
276. Трошкіна К. Є. Поняття громадянства як правового інституту. *Право і суспільство*. 2017. № 3. С. 47–52. URL: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3\\_2017/part\\_1/11.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/3_2017/part_1/11.pdf)
277. Умаєв Б. Особливості соціального захисту військовослужбовців і працівників Служби безпеки України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. № 70. С. 248–252.
278. Фаловська І. М., Бисага Ю. М., Бисага Ю. Ю., Коцкулич В. В. Конституційний принцип рівності: правозастосовчі аспекти: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 204 с.
279. Фаріон-Мельник А., Яремко О. Правоохоронні органи: питання термінології та системи. URL: <http://998-2202-1-PB.pdf>
280. Федоренко В. Завдання та функції конституційного права як галузі конституційного права. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2021. № 1 (93). С. 80–89.
281. Федоренко В. Л. Конституція та конституціоналізм: сутність, сенси і взаємозумовленість. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 2 (86). С. 78–94. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/186>



282. Федоренко В. Л. Система конституційного права: поняття та генезис. *Право і суспільство*. 2020. № 4. С. 35–46. URL: [http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/4\\_2020/8.pdf](http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/4_2020/8.pdf)
283. Федорович І. Звіт за результатом оцінки регіональної мережі Уповноваженого ВРУ з прав людини. Київ, 2018. 60 с. URL: [www.ua.undp.org](http://www.ua.undp.org) › ОО-Regional-Network-Assessment
284. Федунь О. В., Папіш Н. І. Політико-правові аспекти захисту прав національних меншин в Україні. *Political science*. Лютий 2016. № 2 (130). С. 15–21. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/72-98-1-SM.pdf>
285. Федчишин А. Діяльність Національної поліції щодо захисту прав і свобод людини: сучасний стан, проблеми та перспективи в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. № 4 (20). С. 311–316. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/38421/1/Федчишин.pdf>
286. Фейки як інструмент впливу на вибори: Аналітична доповідь. 2020. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-01/dopovid-dubov-1.pdf>
287. Філіпенко А. С. Досвід організації діяльності правоохоронних органів в європейських державах. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 4. С. 208–213. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/255171>.
288. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні: монографія / В. І. Цимбалюк, В. І. Гришко, І. В. Міщук та ін. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2019. 158 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/17306/1/Монографія%20Громад-вар2%20%282%29.pdf>
289. Француз-Яковець Т. І. Роль і місце парламенту в державно-правовому процесі України та Республіки Білорусь. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2018. № 30. С. 56–62. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/52>.
290. *Функціонування Конституції України в умовах війни: теоретичні засади та практичні реалії*: матеріали міжнародного круглого столу (м. Ужгород, 27 черв. 2022 р.). URL: <https://ccu.gov.ua/library/funkcionuvannya-konstytuciyi-ukrayiny-v-umovah-viyny-teoretychni-zasady-ta-praktychni>
291. Хаустова М. Г., Терещук Д. С. Монархія як особлива форма державного правління. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С. 45–50. URL: [http://lsej.org.ua/6\\_2019/10.pdf](http://lsej.org.ua/6_2019/10.pdf)
292. Хмарук Т. В. Поняття та правова природа актів конституційної юстиції в Україні. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2019. № 1 (19). С. 1–13. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2019/n1/19htvyvu.pdf>
293. Хома Н. Соціальна держава третього тисячоліття. *ІІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2018. Вип. 3 (71). С. 205–215.
294. Хорсуненко О. В. Правовий статус прокурора в органах прокуратури країн-членів Європейського Союзу. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 1, т. 2. С. 74–79.
295. Циганенко А. А. Напрямки удосконалення діяльності Національної поліції щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина. *Правова держава*. 2019. № 35. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=>

cache:6y\_-TCGCi1AJ:pd.onu.edu.ua/article/view/181341/182827  
+&cd=4&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

296. Цимбалістий Т. Інститут імпідменту в системі конституційно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. № 2. С. 51–55. URL: <http://appj.tneu.edu.ua/index.php/appj/article/view/138>.

297. Цюпин Б. Монархія – архаїчний устрій у сучасній Європі. URL: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24784269.html>.

298. Чалих С. Вектори діяльності апарату Верховної Ради України. *Public Administration and Local Government*. 2019. Issue 2(41). С. 129–135.

299. Чернілевська К. Особливості здійснення судочинства в умовах воєнного стану // LIGA ZAKON: сайт. 25.05.2022. URL: [https://jurliga.ligazakon.net/news/211140\\_osoblivost-zdysnennya-sudochinstva-v-umovakh-vonnogo-stanu](https://jurliga.ligazakon.net/news/211140_osoblivost-zdysnennya-sudochinstva-v-umovakh-vonnogo-stanu).

300. Черняк Є. В. Роль судів системи судоустрою та Конституційного Суду України в забезпеченні верховенства Конституції України. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 7, ч. 1. С. 168–176. URL: [http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/7\\_2018/part\\_1/27.pdf](http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/7_2018/part_1/27.pdf)

301. Чорна А. М. До характеристики правового статусу окремих центральних органів виконавчої влади як суб'єктів забезпечення прав суб'єктів підприємницької діяльності. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 87. С. 198–204. URL: <http://www.apdp.in.ua/v87/24.pdf>

302. Чумак В. В. Правове регулювання захисту прав національних меншин: порівняльна характеристика національного та міжнародного законодавства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 66–74. URL: [https://www.lvduvs.edu.ua/documents\\_pdf/visnyky/nvsv/03\\_2015/15chvvtmz.pdf](https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsv/03_2015/15chvvtmz.pdf)

303. Шадська У. Право на приватне життя: історія, розвиток, українські реалії // Zmina: сайт. 28.01.2021. URL: <https://zmina.info/columns/pravo-na-pryvatne-zhyttya-istoriya-rozvytok-ukrayinski-realiyi/>

304. Шапенко Л. О., Райчук М. В. Принципи правового забезпечення судової влади в умовах євроінтеграції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 5 (34). С. 24–30. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/640>

305. Шатіло В. А. Конституційний механізм державної влади в Україні: проблеми співвідношення організаційних структур і функцій: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.02. Київ, 2018. 496 с.

306. Швець Д. В. Захист прав і свобод людини та громадянина – пріоритет діяльності Національної поліції України // Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: тези доп. круглого столу (Харків, 27 жовт. 2017 р.) / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС. С. 13–15. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2129>

307. Шевченко А. О. Тенденції модернізації статусу територіальної громади в умовах децентралізації влади: зарубіжний досвід для України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 3. С. 91–94.

308. Шевченко А. О., Демиденко В. О. Функціональна характеристика територіальних громад: проблеми теорії і практики. *Вісник Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія юрид. науки*. 2018. № 1. С. 14–18.

309. Шемшученко Ю. С., Батанов О. В. Правова позиція щодо статусу Автономної Республіки Крим. URL: [idpnan.org.ua/](http://idpnan.org.ua/)

310. Шемшученко Ю. С., Скрипнюк О. В. Декларація про державний суверенітет України: історичне значення і завдання для сучасності (до 30-річчя прийняття Декларації). *Правова держава*. 2020. Вип. 31. С. 3–14.

311. Шинкарук Т. А., Нестерець О. Л. Повноваження центральних органів виконавчої влади та їх відповідальність. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 19. С. 130–136. URL: [http://www.investplan.com.ua/pdf/19\\_2021/23.pdf](http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2021/23.pdf)

312. Шляхтун П. П., Колюх В. В. Конституційний Суд України як надпарламентський орган законодавчої влади. *Право України*. 2021. № 1. С. 215–228.

313. Шпак В. І. Українські друковані засоби масової інформації: від державних до приватних. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2018. Вип. XXXVI. С. 320–324.

314. Шуміло О. М. Виховання бережливого ставлення до природи через призму моральних та правових норм. *Актуальні питання богослов'я та історії Церкви» (до 220-річчя створення Харківської єпархії): Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (20.03.2020) / Харків: Харківська духовна семінарія імені св. ап. і єван. Іоанна Богослова*. С. 234–239.

315. Шуміло О. Ю., Кравчук Н. Ю. Роль неурядових організацій у становленні та розвитку правозахисного руху (приклади успішного правозахисного активізму): навч. посіб. Київ, 2019. 224 с. URL: <https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/08/MSc-8-Роль-неурядових-організацій-у-становленні-та-розвитку-правозахисного-руху.pdf>

316. Шустрова К. В., Шурупова К. В. Актуальні питання гарантування прав журналістів в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2020. № 44. С. 22–26. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc44/7.pdf>

317. Шутова О. С., Овсієнко К. С. Інститут референдуму в демократичних державах: позитивні і негативні аспекти. *Правова позиція*. 2020. № 3 (28). URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:rvfd2NTTFaoJ:legalposition.umsf.in.ua/archive/2020/3/14.pdf+&cd=6&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>

318. Шутова О. С., Хайрулліна Д. І. Інститут військово-цивільних адміністрацій та його запровадження в зоні проведення антитерористичної операції. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 130–133.

319. Щебетун І. С., Сушко О. О. Правові наслідки контрасигнації: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 9. С. 63–67. URL: [http://www.lsej.org.ua/9\\_2020/15.pdf](http://www.lsej.org.ua/9_2020/15.pdf)

320. Щербанюк О. В. Проблеми реалізації конституційної скарги в Україні та шляхи їх вирішення. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 1. С. 93–99.

321. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні» за 2022 рік. URL: <https://ombudsman.gov.ua/report-2022/>

322. Юрченко А. В. Політико–правові засади інституціоналізації Національного антикорупційного бюро України. *Гілея*. 2019. Вип. 140 (№ 1), ч. 3: Політичні науки. С. 77–81.

323. Юськів Б. М., Хомич С. В. Роль медіа-пропаганди в умовах «гібридної війни». *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2017. Вип. 132. С. 27–43.

324. Явір В. Проблеми в сфері забезпечення прав національних меншин у контексті євроатлантичної інтеграції України. *Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2020. Вип. 3-4 (99-100). С. 50–63. URL: [https://ipien.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/yavir\\_problemy.pdf](https://ipien.gov.ua/wp-content/uploads/2020/06/yavir_problemy.pdf)

325. Ярмоленко О. В. Правове регулювання інформаційного забезпечення виборів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Т. 30 (69). № 3. С. 36–44.

### 10.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України – <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. Конституційний Суд України. Каталог юридичних позиції. URL: <https://ccu.gov.ua/zagolovok/katalog-yurydychnyh-pozyciy>

4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України – <http://portal.rada.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Президента України – <http://www.president.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Конституційного Суду України – <http://www.ccu.gov.ua>

7. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua>

8. Офіційний сайт Рахункової палати України – <http://www.ac-rada.gov.ua>

9. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України – <http://www.ombudsman.kiev.ua>

10. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ – <http://univd.edu.ua/>

11. Рішення Європейського Суду з прав людини. URL: [https://minjust.gov.ua/cat\\_9329](https://minjust.gov.ua/cat_9329)